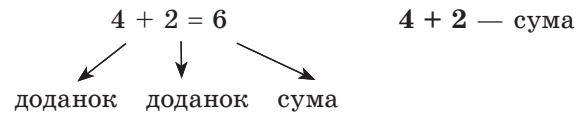

Шановні батьки, пам'ятайте, що любов до математики виникає тоді, коли дитина почне отримувати насолоду від того, що розв'язала задачу сама, без вашої допомоги, навіть якщо витратила багато часу та зусиль.

Ваша допомога полягає в тому, щоб направити думку дитини в правильне русло, нагадати, до якого правила звернутись, що згадати. Ні в якому разі не давайте дитині списувати готові відповіді до прикладів або розв'язання задач.

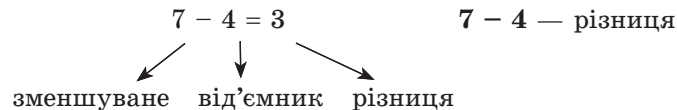
На початку другого класу повторюється матеріал, вивчений в першому класі: склад чисел в межах 10 (знання доводяться до автоматизму), додавання та віднімання в межах 20, розв'язання простих задач.

Згадайте, що числа при додаванні називаються:

Доданки завжди є меншими за суму. Поясніть дитині, що завжди додаємо частинки, а отримуємо ціле, тобто міркуємо так: 7 складається з частинок 5 і 2, або 6 і 1, або 4 і 3.

Числа при відніманні називаються:

Зменшуване завжди є цілим, а від'ємник і різниця — частинки цілого.

Зменшуване завжди більше за від'ємник та різницю.

Щоб знайти ціле число, треба додати частинки.

Щоб знайти частинку, треба від цілого відняти другу частинку.

Додавати числа можна в будь-якому порядку.

Наприклад:

$$1 + 3 + 6 = 10$$

$$6 + 3 + 1 = 10$$

$$6 + 1 + 3 = 10$$

№ 5. На малюнку 6 полуниць та 4 малини.

Розв'язання:

$$6 + 4 = 10 \text{ (яг.)}$$

Відповідь: 10 ягід на малюнку.

№ 9.

$$10 = 1 \text{ дес. } 0 \text{ од.}$$

$$8 = 8 \text{ од.}$$

$$12 = 1 \text{ дес. } 2 \text{ од.}$$

$$20 = 2 \text{ дес. } 0 \text{ од.}$$

$$15 = 1 \text{ дес. } 5 \text{ од.}$$

$$9 = 9 \text{ од.}$$

№ 10. *Відповідь:* у Михайлика 8 цукерок; у Надійки

№ 14. Коротка умова:

Кленів — 6

Каштанів — ? на 4 більше

Акацій — ? на 2 менше, ніж

Розв'язання:

$$1) 6 + 4 = 10 \text{ (к.)}$$

$$2) 6 - 2 = 4 \text{ (ак.)}$$

Відповідь: 10 каштанів посадили в парку; 4 акації посадили в парку.

№ 16. Довжина рожевого відрізка дорівнює

$$12 \text{ см} = 1 \text{ дм } 2 \text{ см}$$

№ 17. 11 см = 1 дм 1 см

$$12 \text{ см} = 1 \text{ дм } 2 \text{ см}$$

№ 18. В одному дециметрі десять сантиметрів.

$$1 \text{ дм} = 10 \text{ см}$$

№ 20.

$$15 < 17; 15 < 20; 7 < 12;$$

$$20 > 19; 18 > 16; 11 > 9;$$

$$14 < 16; 12 < 18; 13 < 20.$$

№ 22. *Розв'язання:*

$$10 - 2 = 8 \text{ (хл.)}$$

Відповідь: 8 хлопчиків продовжувало гру.

7 коп.; у Михайлика більше грошей, ніж у Надійки.

№ 11. 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18.

№ 13. По пустелі рухався караван верблюдів. 4 верблюди рухались стежкою, а 5 — сховались за пагорбом. Скільки всього верблюдів в каравані?

Розв'язання:

$$4 + 5 = 9 \text{ (в.)}$$

Відповідь: 9 верблюдів в каравані

№ 23. Коротка умова:

Яблуні — 4

Груші — 3 } ?

Берези — 2

Розв'язання:

$$4 + 3 = 7 \text{ (дер.)}$$

Відповідь: 7 фруктових дерев полив Олег.

№ 27.

$$10 - 7 = 3 \qquad 9 - 7 = 2$$

$$7 - 7 = 0 \qquad 8 - 7 = 1$$

№ 29. *Розв'язання:*

$$7 - 5 = 2 \text{ (см)}$$

Відповідь: на 2 см відрізок справа коротший за відрізок зліва.

№ 31. *Розв'язання:*

$$9 - 5 = 4 \text{ (ф.)}$$

Відповідь: Андрій намалював на 4 фігури більше.

№ 37.

$$8 + 2 = 10 \quad 8 + 0 = 8$$

$$8 + 10 = 18 \quad 10 + 8 = 18$$

№ 39. Розв'язання:

$$1) 5 + 2 = 7 \text{ (кг)}$$

$$2) 7 - 1 = 6 \text{ (кг)}$$

Відповідь: маса песика дорівнює 6 кг.

№ 41. Розв'язання:

$$9 - 7 = 2 \text{ (см)}$$

Відповідь: перший відрізок на 2 см довший, ніж другий.

№ 42. Розв'язання:

$$7 - 2 = 5 \text{ (дн.)}$$

Відповідь: в татка 5 робочих днів.

№ 45. Задача 1.

Полунична цукерка коштує 10 к., а сливова на 5 к. дешевше. Скільки коштує сливова цукерка?

Розв'язання:

$$10 - 5 = 5 \text{ (к.)}$$

Відповідь: 5 к. коштує сливова цукерка.

Задача 2.

Полунична цукерка коштує 10 к., а бублик на 5 к. дорожчий. Скільки коштує бублик?

Розв'язання:

$$10 + 5 = 15 \text{ (к.)}$$

Висновок: Перша задача на зменшення числа на кілька одиниць, а друга — на збільшення числа на кілька одиниць.

№ 46. Питання до задачі.

Скільки всього овочів купив тато?

№ 47.

$$7 + 3 = 10 \quad 5 + 5 = 10$$

$$1 + 5 = 6 \quad 5 + 5 = 10$$

$$4 + 5 = 9 \quad 0 + 5 = 5$$

$$2 + 8 = 10 \quad 2 + 5 = 7$$

№ 48. Задача 1.

$$6 - 3 = 3 \text{ (гр.)}$$

Відповідь: 3 гриби залишилося.

Задача 2.

$$6 + 3 = 9 \text{ (гр.)}$$

Відповідь: 9 грибів зрізав хлопчик.

Висновок:

Перша задача на знаходження остачі, тому розв'язується дією віднімання.

В другій задачі знаходимо суму зрізаних грибів, тому виконуємо дію додавання.

№ 49.

$$10 - 4 = 6 \quad 10 + 0 = 10$$

$$2 + 8 = 10 \quad 10 - 5 = 5$$

$$9 - 8 = 1 \quad 4 - 4 = 0$$

$$10 - 0 = 10 \quad 7 - 6 = 1$$

№ 50.

Якщо від суми відняти один з доданків, дістанемо другий доданок.

№ 51.

$$7 + 2 = 9 \quad 4 + 3 = 7$$

$$9 - 2 = 7 \quad 7 - 3 = 4$$

$$9 - 7 = 2 \quad 7 - 4 = 3$$

№ 52. Розв'язання:

$$4 + 6 = 10 \text{ (д.)}$$

Відповідь: 10 дерев посадив ведмедик за два дні.

№ 53. Розв'язання:

$$10 - 4 = 6 \text{ (д.)}$$

Відповідь: 6 дерев посадив ведмедик другого дня.

№ 56.

$$10 - 4 = 6 \quad 4 + 3 = 7$$

$$7 + 3 = 10 \quad 9 - 4 = 5$$

$$3 + 6 = 9 \quad 8 - 5 = 3$$

№ 57.

$$8 - 2 = 6 \quad 8 - 0 = 8$$

$$8 - 5 = 3 \quad 8 - 4 = 4$$

№ 62. До годівнички прилетіло обідати 2 синички та 5 снігурів. На скільки більше прилетіло снігурів, ніж синичок?

Розв'язання:

$$5 - 2 = 3 \text{ (сн.)}$$

Відповідь: на 3 снігурі більше, ніж синичок.

№ 63. Розв'язання:

$$12 - 1 = 11 \text{ (см)}$$

Відповідь: довжина другого відрізка 11 см.

№ 69. Розв'язання:

$$10 + 8 = 18 \text{ (см)}$$

Відповідь: 18 см стрічки відрізували.

№ 70. Розв'язання:

$$5 - 2 = 3 \text{ (л)}$$

Відповідь: 3 л соку в другій банці.

№ 71. Задача 1.

$$5 + 2 = 7 \text{ (з.)}$$

Відповідь: 7 зошитів стало в дівчинки.

Задача 2.

$$5 - 2 = 3 \text{ (з.)}$$

Відповідь: 3 чистих зошити залишилось у дівчинки.

Перша задача на знаходження суми, тому ро-

зв'язується дією додавання, а друга — на знаходження остачі, тому розв'язується дією віднімання.

№ 73. Розв'язання:

I. $5 + 5 = 10$ (л) — містять дві каструлі;

$10 + 3 = 13$ (л) — містять відро і банка;

$3 + 5 = 8$ (л) — містять банка і каstrуля;

$2 + 2 + 1 = 5$ (л) — містять два чайники і кухоль.

II. $10 - 3 = 7$ (л) — більше у відрі, ніж у банці;

$10 - 5 = 5$ (л) — більше води у відрі, ніж у каструлі;

$1 + 1 = 2$ (л) — у двох кухлях;

$3 - 2 = 1$ (л) — більше води у банці, ніж у двох кухлях.

№ 77.

В одній коробці 10 кг печива, а в другій на 6 кг більше. Скільки кілограмів печива в другій коробці?

Розв'язання:

$$10 + 6 = 16 \text{ (кг)}$$

Відповідь: 16 кг печива в другій коробці.

№ 80. Розв'язання:

$$8 - 5 = 3 \text{ (бр.)}$$

Відповідь: на 3 металевих брелоків було менше.

При додаванні та відніманні в межах 20 з переходом через десяток діти часто відчувають труднощі при розкладанні числа на частинки.

Наприклад:

$$6 + 5 = 6 + 4 + 1 = 11$$

$$\begin{array}{c} \wedge \\ 3 \quad 4 \end{array}$$

Чому саме число 5 замінюємо частинками 4 та 1? Поясніть дитині, що доповнюємо число 6 до 10. Так само і при відніманні:

Наприклад: 1

$$3 - 7 = 13 - 3 - 4 = 6$$

$$\begin{array}{c} \wedge \\ 3 \quad 4 \end{array}$$

№ 83. $9 + 2 = 11$

$$9 - 2 = 7$$

№ 85. *Розв'язання:*

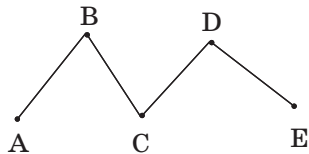
A ————— B

— відрізок АВ

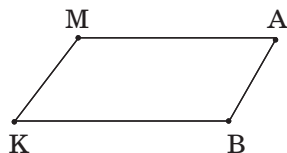
C ————— D

— відрізок СД

Відрізок — частина прямої лінії

— незамкнена ламана лінія

— замкнена ламана лінія

$$10 - 4 = 6 \text{ (ігр.)}$$

Відповідь: 6 іграшок було в коробці спочатку.

№ 86. *Відповіді:*

Гуска важча за качку.

Качка легша за гуску.

Гуска на 2 кг важча за качку.

№ 87.

1) На дереві сиділо 11 горобців. 2 горобці полетіло. Скільки горобців залишилось на дереві?

Розв'язання:

$$11 - 2 = 9 \text{ (г.)}$$

Відповідь: 9 горобців залишилось на дереві.

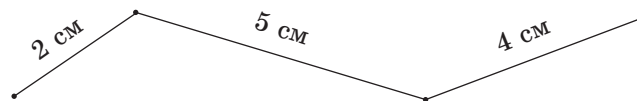
2) У Петрика було 9 марок. Йому подарували ще 2 марки. Скільки марок стало у Петрика?

$$9 + 2 = 11 \text{ (м.)}$$

Відповідь: 11 марок стало у Петрика.

Довжина ламаної лінії дорівнює сумі довжин її частин.

Наприклад:

Розв'язання:

$$2 \text{ см} + 5 \text{ см} + 4 \text{ см} = 11$$

см

Відповідь: довжина ламаної лінії дорівнює 11 см.

№ 94. 1) Ламана складається з 4 частин.

2) Довжина найбільшого відрізка 5 см 5 мм.

№ 95. 1) В каністрі 12 л молока, а в бідоні — 3 л. На скільки менше молока в бідоні, ніж у каністрі?

Розв'язання:

$$12 - 3 = 9 \text{ (л.)}$$

Відповідь: на 9 л молока менше в бідоні, ніж у каністрі.

2) Мама зірвала 11 кабачків. Два кабачки поклала на столі, а решту збрала в кошик. Скільки кабачків в кошику?

$$11 - 2 = 9 \text{ (к.)}$$

Відповідь: 9 кабачків в кошику.

№ 96.

$$10 + 2 = 12 \quad 11 - 2 = 9$$

$$11 - 3 = 8 \quad 9 + 2 = 11$$

$$12 - 3 = 9 \quad 20 - 1 = 19$$

№ 103. *Розв'язання:*

$$5 - 1 = 4 \text{ (кг.)}$$

Відповідь: маса цукру 4 кг.

Розв'язання:

$$5 + 2 = 7 \text{ (кг.)}$$

Відповідь: маса гарбуза 7 кг.

$9 + a$ — буквенний вираз. Такий вираз не має значення

$a = 2$ — значення, яке приймає буква a .

$9 + 2 = 11$ — числовий вираз.

11 — значення виразу.

№ 108.

$$9 + 2 = 11$$

$$9 + 3 = 12$$

$$9 + 4 = 13$$

№ 109. $12 - 4 = 8$

№ 111. *Розв'язання:*

$$5 + 1 = 6 \text{ (кг.)}$$

$$3 + 2 + 1 = 6 \text{ (кг.)}$$

Відповідь: син міг нести картоплю та буряк або моркву, цибулю та буряк.

№ 113. *Розв'язання:*

$$8 - 5 = 3 \text{ (кг.)}$$

$$5 - 3 = 2 \text{ (кг.)}$$

Відповідь: маса лисеняти 3 кг; на 2 кг маса енота більше за масу лисеняти.

№ 199. *Розв'язання:*

$$4 + 2 + 5 = 11 \text{ (см.)}$$

Відповідь: 11 см — довжина ламаної лінії.

№ 120. *Розв'язання:*

- 1) $7 - 4 = 3$
- 2) $7 + 3 = 10$

Відповідь: друге число 3; сума чисел дорівнює 10.

№ 121.

- $$15 - 5 = 10$$
- $$11 - 5 = 6$$
- $$11 - 5 = 6$$
- $$12 - 5 = 7$$
- $$13 - 5 = 8$$

№ 122. *Розв'язання:*

$$7 + 4 = 11 \text{ (фр.)}$$

Відповідь: 11 фруктів мама дала хлопчикові.

№ 124.

- 1) $12 - 3 = 9$ (скл.) — доли в першу банку;
- 2) $12 - 10 = 2$ (скл.) — доли в другу банку;
- 3) $12 - 5 = 7$ (скл.) — доли в третю банку;
- 4) $12 - 2 = 10$ (скл.) — доли в четверту банку;
- 5) $12 - 4 = 8$ (скл.) — доли в п'яту банку.

№ 126. *Розв'язання:*

- 1) $6 - 3 = 3$ (д.)
- 2) $10 - 6 = 4$ (д.)

Відповідь: на 3 дерева менше обкопав Микола, ніж дідусь; на 4 дерева більше обкопав тато, ніж дідусь.

№ 128. *Розв'язання:*

$$4 + 4 = 8 \text{ (тр.)}$$

Відповідь: 8 трикутників дістав Івась.

№ 130. Фігури 4, 6, 7 не є многокутниками.

№ 131. *Розв'язання:*

$$11 - 5 = 6 \text{ (п.)}$$

Відповідь: 6 помідорів залишилося.

№ 134.

- $$6 + 6 = 12 \quad 4 + 6 = 10$$
- $$7 + 6 = 13 \quad 5 + 6 = 11$$
- $$0 + 6 = 6 \quad 9 + 6 = 15$$

№ 136. У ворота треба забити четвертий м'яч.

№ 139. *Розв'язання:*

$$13 - 6 = 7 \text{ (т.)}$$

Відповідь: на 7 глибоких тарілок менше помив хлопчик.

№ 140 *Розв'язання:*

$$11 - 6 = 5 \text{ (см)}$$

Відповідь: рожевий відрізок на 5 см коротший від синього.

№ 143.

1) В одному ящику 13 кг картоплі, а в другому на 6 кг менше. Скільки картоплі в другому ящику?

Розв'язання:

$$13 - 6 = 7 \text{ (кг)}$$

Відповідь: 7 кг картоплі в другому ящику.

2) З однієї ділянки зібрали 8 кг огірків, а з другої — на 7 кг більше. Скільки кілограмів огірків зібрали з другої ділянки?

Розв'язання:

$$8 + 7 = 15 \text{ (кг)}$$

Відповідь: 15 кг огірків зібрали з другої ділянки.

№ 147. *Розв'язання:*

$$13 - 5 = 8 \text{ (р.)}$$

Відповідь: 8 редисок залишилося вирвати.

№ 148.

$$7 - 7 = 0 \quad 14 - 7 = 7$$

$$11 - 7 = 4 \quad 15 - 7 = 8$$

$$16 - 7 = 9$$

№ 151.

1) *Розв'язання:*

$$15 - 10 = 5 \text{ (к.)}$$

Відповідь: 5 к залишилось у Галі.

2) *Розв'язання:*

$$10 + 5 = 15 \text{ (к.)}$$

Відповідь: 15 к. було у Галі.

Перша задача на знаходження остачі, тому розв'язується відніманням.

Друга задача на знаходження невідомого зменшуваного, тому розв'язується додаванням.

№ 155.

1) *Розв'язання:*

$$13 - 7 = 6 \text{ (гр.)}$$

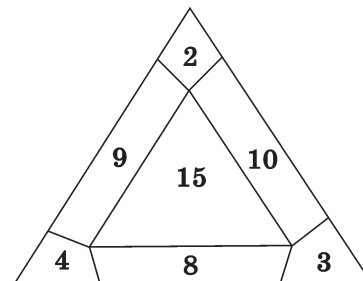
Відповідь: на 6 градусів підвищилась температура.

2) *Розв'язання:*

$$7 + 6 = 13 \text{ (гр.)}$$

Відповідь: 13 градусів тепла показував термометр опівдні.

№ 158.

$$4 + 9 + 2 = 15$$

$$4 + 8 + 3 = 15$$

$$2 + 10 + 3 = 15$$

№ 159. *Розв'язання:*

$6 + 7 = 13$ (ящ.) — було спочатку;

$$7 - 6 = 1 \text{ (ящ.)}$$

Відповідь: 13 ящиків було спочатку; на 1 ящик менше вивантажили, ніж залишилося.

№ 160.

1) $8 + 2 + 7 + 1 = 18$ (см) — довжина першої ламаної;

2) $2 + 2 + 2 = 6$ (см) — довжина другої ламаної.

№ 161.

Розв'язання:

$$1) 12 + 7 = 19 \text{ (гр.)}$$

Відповідь: 7 грибів у каструлі.

$$2) 6 - 4 = 2 \text{ (яець.)}$$

Відповідь: на 2 яйця менше.

№ 162.

$$8 - 8 = 0$$

$$18 - 8 = 10$$

$$16 - 8 = 8$$

№ 163. *Розв'язання:*

$$1) 4 - 2 = 2 \text{ (т.)}$$

$$2) 7 + 7 = 14 \text{ (дн.)}$$

Відповідь: 2 тижні Івась був у бабусі; 14 днів Івась був у бабусі.

Задачі на дві дії

Задачі на дві та більше дій називаються складеними, бо складаються з кількох простих.

Якщо дитина легко знаходить ці прості задачі у складеній, то проблем із розв'язанням не буде. Але якщо є труднощі, то пропонуємо пам'ятку роботи над задачею.

Пам'ятка

1. Уважно прочитай задачу, подумай, про що йдеться в ній, з'ясуй незрозумілі слова і вирази.
2. Виділи в задачі умову і запитання.
3. Подумай, що означає кожне число; який зв'язок між числами.
4. Ця задача проста чи складена?
5. Зроби короткий запис чи схему, або зроби малюнок.
6. Склади план розв'язання.

Щоб показати основну відмінність складеної задачі від простої, ставлять такі запитання:

- Чи можна розв'язати задачу однією дією?
- Чому не можна розв'язати задачу однією дією?
- Що необхідно знати, щоб розв'язати задачу однією дією?

Наведемо приклад роботи над задачею на знаходження суми.

Задача: У бідоні 8 л молока, а в каструлі на 5 л менше. Скільки літрів молока у бідоні і каструлі разом?

Короткий запис.

- Б. — 8 л ←
 К. — ? на 5 л менше, ніж } ? (л)

Аналіз

- Про що запитується в задачі?
- Чи можна однією дією відповісти на питання?

Чому?

- Як дізнатися, скільки літрів молока в каструлі?

Чому виконуємо дію віднімання?

- Чи можна тепер відповісти на питання задачі?

Складаємо вираз: $8 + (8 - 5) = 11$ (л)

Відповідь: 11 л молока у бідоні і каструлі разом.

№ 165. **Розв'язання:**

1) $6 + 4 = 10$ (ябл.);

2) $10 - 7 = 3$ (ябл.)

Вираз: $(6 + 4) - 7 = 3$ (ябл.)

Відповідь: 3 яблука залишилось на тарілці.

№ 167. **Розв'язання:**

$2 + 6 = 8$

Відповідь: число 5 збільшилось на 8.

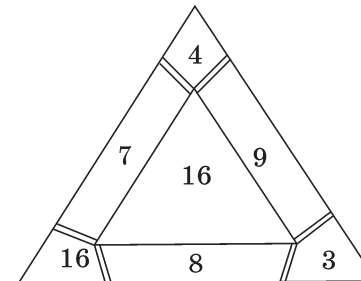
№ 169. $14 - a$;

Якщо $a = 8$, то $14 - 8 = 6$

Якщо $a = 5$, то $14 - 5 = 9$

№ 170. В магазині Петрик витратив 8 грн на покупки іграшок, і в нього залишилось 9 грн. Скільки грошей було в Петрика спочатку?

№ 178.

$16 - (5 + 4) = 7$

$16 - (4 + 3) = 9$

$16 - (5 + 3) = 8$

№ 180. **Розв'язання:**

1) $4 + 3 = 7$ (н.) — всього поклав у конверти;

2) $12 - 7 = 5$ (н.)

Вираз: $12 - (4 + 3) = 5$ (н.)

Розв'язання:

$9 + 8 = 17$ (грн)

Відповідь: 17 грн було у Петрика спочатку.

№ 172. **Розв'язання:**

$P_{\Delta} = 3 + 4 + 5 = 12$ (см)

Відповідь: периметр трикутника дорівнює 12 см.

№ 176. **Розв'язання:**

1) $3 + 2 = 5$ (кг) — витратили всього;

2) $12 - 5 = 7$ (кг)

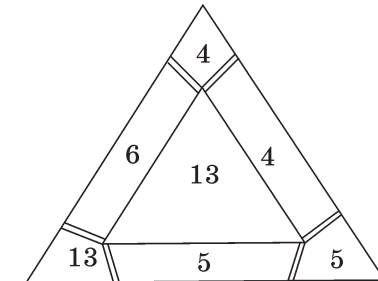
Вираз: $12 - (3 + 2) = 7$ (кг)

Відповідь: 7 кг картоплі залишилось в мішку.

№ 177.

$13 - 7 = 6$ $7 + 4 - 5 = 6$

$12 - 5 = 7$ $12 - 6 + 7 = 13$

$13 - (3 + 4) = 6$

$13 - (4 + 5) = 4$

$13 - (3 + 5) = 5$

Відповідь: 5 наклейок залишилося.

№ 181. **Розв'язання:**

1) $7 - 3 = 4$ (хл.) — вийшло на прогулянку;

2) $7 + 4 = 11$ (д.)

Вираз: $7 + (7 - 3) = 11$ (д.)
Відповідь: 11 дітей вийшло на прогулянку.

№ 183.

$$\begin{aligned} 13 &= 9 + 4 \\ 16 &= 9 + 7 \\ 18 &= 9 + 9 \end{aligned}$$

№ 184.

$$\begin{aligned} 12 &= 1 + 11 & 3 + 7 &= 10 \\ 12 &= 2 + 10 & 8 + 7 &= 15 \\ 12 &= 3 + 9 & 9 + 7 &= 16 \\ 12 &= 5 + 7 & 6 + 7 &= 13 \\ 12 &= 6 + 6 & 7 + 7 &= 14 \\ & & 0 + 7 &= 7 \end{aligned}$$

№ 185.

$$\begin{aligned} 17 - 9 &= 8 \\ 12 - 9 &= 3 \\ 9 + 4 &= 13 \end{aligned}$$

№ 186.

$$\begin{aligned} P &= 2 \text{ см} + 4 \text{ см} 5 \text{ мм} + \\ &+ 4 \text{ см} 5 \text{ мм} = 11 \text{ см} \\ P &= 8 \text{ см} + 4 \text{ см} 5 \text{ мм} + \\ &+ 4 \text{ см} 5 \text{ мм} = 17 \text{ см} \end{aligned}$$

Відповідь: периметр зеленого трикутника 11 см, периметр жовтого трикутника 17 см.

№ 187. Розв'язання:

1 спосіб

1) $8 + 7 = 15$ (з.) — всього зошитів;

2) $15 - 5 = 10$ (з.)

Вираз: $8 + 7 - 5 = 10$ (з.)

2 спосіб

1) $7 - 5 = 2$ (з.) — залишилось в лінійку;

2) $8 + 2 = 10$ (з.) — залишилось у хлопчика.

Вираз: $8 + (7 - 5) = 10$ (з.)

Відповідь: 10 зошитів залишилось у хлопчика.

№ 188. Розв'язання:

1 спосіб

1) $2 + 3 = 5$ (л) — злетіло;

2) $12 - 5 = 7$ (л)

Вираз: $12 - (2 + 3) = 7$ (л)

2-ий спосіб

1) $12 - 2 = 10$ (л) залишилось, коли 2 літаки злетіли;

2) $10 - 3 = 7$ (л)

Вираз: $12 - 2 - 3 = 7$ (л)

Відповідь: 7 літаків залишилось на аеродромі.

№ 189.

$17 - 9 = 8$ $4 + 8 - 9 = 3$

$16 - 9 = 7$ $5 + 9 - 6 = 8$

№ 190. Розв'язання:

1 спосіб

1) $12 - 4 = 8$ (кг) — цибулі залишилося після продажу 4 кг;

2) $8 - 5 = 3$ (кг) — цибулі залишилося в ящику

Вираз: $12 - 4 - 5 = 3$ (кг)

2 спосіб

1) $4 + 5 = 9$ (кг) — продали;

2) $12 - 9 = 3$ (кг)

Вираз: $12 - (4 + 5) = 3$ (кг)

Відповідь: 3 кг цибулі залишилося в ящику.

№ 191. Розв'язання:

1) $2 + 8 = 10$ (кр.)

Відповідь: 10 кружечків.

2) $14 - 10 + 4 = 8$

$14 - 10 + 3 = 7$

$17 - 10 + 4 = 11$

$17 - 10 + 3 = 10$

$19 - 10 + 4 = 13$

$19 - 10 + 3 = 12$

$20 - 10 + 4 = 14$

$20 - 10 + 3 = 13$

Вирази з дужками

Завжди виконують спочатку дії в дужках, а потім інші по порядку.

Якщо у виразі немає дужок, то дії треба виконувати по порядку зліва направо:

$$8 - \overset{1}{2} + \overset{2}{5} = 11$$

$$(8 - \overset{1}{2}) + \overset{2}{5} = 11$$

$$8 - (\overset{2}{2} + \overset{1}{5}) = 1$$

№ 195. Розв'язання:

1 спосіб

1) $12 - 4 = 8$ (авт.);

2) $8 - 3 = 5$ (авт.)

Вираз: $12 - 4 - 3 = 5$ (авт.)

2 спосіб

1) $4 + 3 = 7$ (авт.)

2) $12 - 7 = 5$ (авт.)

$12 - (4 + 3) = 5$ (авт.)

Відповідь: 5 автомобілів залишилося на стоянці.

№ 196. Розв'язання:

$9 + 9 = 18$ (г.)

Відповідь: 18 горіхів було в них разом.

№ 197.

$14 - (7 - 2) = 9$

$8 + (3 + 6) = 17$

№ 198.

Розв'язання:

1) $13 - 8 = 5$ (авт.) — легкових;

2) $5 + 6 = 11$ (авт.)

Вираз: $(13 - 8) + 6 = 11$ (авт.)

Відповідь: 11 легкових автомобілів стало в автопарку.

№ 199.

В одному класі 7 комп'ютерів, а в іншому на 2 комп'ютери менше. Скільки комп'ютерів у двох класах?

Розв'язання:

1) $7 - 2 = 5$ (к.) у другому класі;

2) $7 + 5 = 12$ (к.)

Вираз: $7 + (7 - 2) = 12$ (к.)

Відповідь: 12 комп'ютерів у двох класах.

№ 200.

$13 - (9 - 3) = 7$

$16 - (7 + 2) = 7$

$13 - 9 - 3 = 1$

$16 - 7 + 2 = 11$

$7 + (2 + 5) = 14$

$7 + 2 + 5 = 14$

№ 202.

$7 + 5 = 12$ $10 + 9 = 19$

$12 - 7 = 5$ $19 - 10 = 9$

$12 - 5 = 7$ $19 - 9 = 10$

$3 + 8 = 11$

$11 - 3 = 8$

$11 - 8 = 3$

№ 204. *Розв'язання:*

1) $9 - 1 = 8$ (л) надоїли ввечері;

2) $8 - 3 = 5$ (л)

Вираз: $9 - 1 - 3 = 5$ (л)

Відповідь: 5 л молока здали в магазин.

№ 205. *Розв'язання:*

1) $3 + 3 = 6$ (д.) — обрізали в неділю тато та син;

2) $4 + 6 = 10$ (д.)

Вираз: $(3 + 3) + 4 = 10$ (д.)

Відповідь: 10 дерев вони обрізали за 2 дні.

№ 206.

Це число 16.

№ 207.

$14 - 6 - 6 = 2$

$7 + 5 + 1 = 13$

$14 - (6 - 6) = 14$

$7 + (5 + 1) = 13$

$16 - 8 + 1 = 9$

$16 - (8 + 1) = 7$

№ 208.

Під деревом лежало 12 яблук. Один їжачок забрав 4 яблука, а другий — 3. Скільки яблук залишилось під деревом?

Розв'язання:

1) $4 + 3 = 7$ (ябл.) — забрали їжачки;

2) $12 - 7 = 5$ (ябл.)

Вираз: $12 - (4 + 3) = 5$ (ябл.)

Відповідь: 5 яблук залишилось.

№ 214.

20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39.

№ 215.

1) $10 - 8 = 2$

$18 - 8 = 10$

$8 - 8 = 0$

$11 - 8 = 3$

$16 - 8 = 8$

$13 - 8 = 5$

$1 + 9 = 10$

$10 + 9 = 19$

$9 + 9 = 18$

$0 + 9 = 9$

$4 + 9 = 13$

№ 216. *Розв'язання:*

1) $15 - 6 = 9$ (в.) — залишилось;

2) $9 + 9 = 18$ (в.)

Вираз: $(15 - 6) + 9 = 18$ (в.)

Відповідь: 18 верб стало біля ставка.

№ 217. *Розв'язання:*

1) $3 + 6 = 9$ (п.) подала мама;

2) $9 - 4 = 5$ (п.)

Вираз: $3 + 6 - 4 = 5$ (п.)

Відповідь: 5 помідорів залишилося.

№ 218. *Розв'язання:*

1) $15 - 6 = 9$ (від.) залишилось;

2) $9 + 9 = 18$ (від.)

Вираз: $15 - 6 + 9 = 18$ (від.)

Відповідь: 18 відер води стало в бочці.

№ 224.

$7 + (8 - 4) = 11$

$13 - (15 - 8) = 6$

$18 - (11 - 2) = 9$

№ 225. *Розв'язання:*

1) $14 - 6 = 8$ (д.);

2) $8 + 9 = 17$ (д.)

Вираз: $(14 - 6) + 9 = 17$ (д.)

Відповідь: 17 дітей стало в класі.

№ 226.

51, 62, 89.

№ 227. *Розв'язання:*

1) $12 - 5 = 7$ (м) залишилось на першій тарілці;

2) $15 - 7 = 8$ (м) залишилось на другій тарілці.

$7 < 8$

Відповідь: на другій тарілці залишилось більше мандаринів.

№ 228.

$8 + 2 = 10$ $10 + 8 = 18$

$8 + 2 = 10$ $16 - 8 = 8$

$8 - 7 = 1$ $12 - 10 = 2$

№ 229. У бідон налили 10 л молока, а в каструлю на 4 л менше. Скільки всього літрів молока в бідоні та каструлі?

Розв'язання:

1) $10 - 4 = 6$ (л) молока в каструлі;

2) $10 + 6 = 16$ (л) молока всього.

Вираз: $10 + (10 - 4) = 16$ (л)

Відповідь: 16 л молока в бідоні та каструлі.

№ 231.

45, 61, 67, 88.

№ 236.

$16 - (7 + 3) = 6$

$9 + (14 - 8) = 15$

№ 237.

$19 - 9 - 6 = 4$

$12 - (7 - 3) = 8$

$7 + 7 + 1 = 15$

№ 238. *Розв'язання:*

$12 - 3 = 9$ (п.)

Відповідь: 9 поросят за парканом.

№ 240.

27, 40, 72, 50.

№ 244. *Розв'язання:*

$9 + 7 = 16$ (пр.) — всього магнітол та телевізорів;

$9 - 7 = 2$ (м) — більше магнітол, ніж телевізорів.

Відповідь: 16 магнітол та телевізорів; на 2 магнітоли більше, ніж телевізорів.

№ 245. *Розв'язання:*

1) $8 + 2 = 10$ (хол.) — відремонтували другого тижня;

2) $10 + 9 = 19$ (хол.)

Вираз: $(8 + 2) + 9 = 19$ (хол.)

Відповідь: 19 холодильників відремонтував майстер за другий і третій тижні.

№ 246. *Розв'язання:*

$9 + 8 + 3 = 20$ (кас.)

Відповідь: 20 касет у Тимка і Сергія разом.

№ 247.

$12 - 6 - 6 = 0$

$12 - (6 - 6) = 12$

$8 + 8 + 1 = 17$

$14 - 8 + 5 = 11$

$8 + (9 - 5) = 12$

$8 + 9 - 7 = 10$

№ 249.

$12 = 7 + 5$ $15 = 6 + 9$

$17 = 9 + 8$ $12 = 3 + 9$

$15 = 9 + 6$ $17 = 8 + 9$

$12 = 8 + 4$ $15 = 8 + 7$

$17 = 7 + 10$

№ 250.
 $9 < 11$ $14 < 19$
 $14 > 12$ $19 < 20$

$15 > 11$ $16 > 5$
 $0 < 20$ $9 < 12$

Сантиметр. Дециметр. Метр

1 м $\longrightarrow$ 10 дм $\longrightarrow$ 100 см
 Запам'ятай! 1 м = 10 дм = 100 см
 Повтори! 1 дм = 10 см

№ 255.
 1) $P = 2 + 2 + 2 = 6$ (см) — периметр трикутника;
 2) $P = 2 + 5 + 2 + 5 = 14$ (см) — периметр прямокутника;
 3) $P = 2 + 2 + 2 + 2 = 8$ (см) — периметр квадрата.
Відповідь: периметр трикутника 6 см; периметр прямокутника 14 см; периметр квадрата 8 см.

№ 256.
 $20 = 2$ дес. $60 = 6$ дес.
 $100 = 10$ дес. $90 = 9$ дес.
 $10 = 1$ дес. $40 = 4$ дес.

№ 260.
 $10 - 2 > 7$ $10 - 9 < 2$
 $9 - 9 < 9$ $3 + 4 > 6$

№ 261.
 $14 - (12 - 5) = 7$
 $18 - 8 - 3 = 7$
 $19 - (6 + 4) = 9$
 $9 + 6 - 7 = 8$
 $13 - 3 - 8 = 2$
 $6 + 9 - 8 = 7$

№ 262. *Розв'язання:*
 1) $9 - 2 = 7$ (м) — дроту в другому мотку
 2) $9 + 7 = 16$ (м)

Вираз: $9 + (9 - 2) = 16$ (м)
Відповідь: 16 м дроту принесли на урок праці.

№ 263. У саду посадили 9 груш, а яблунь на 3 менше. Скільки всього дерев посадили в саду?

Розв'язання:
 1) $9 - 3 = 6$ (ябл.);
 2) $9 + 6 = 15$ (дер.)
 Вираз: $9 + (9 - 3) = 15$ (дер.)

Відповідь: 15 дерев посадили в саду.

№ 264.
 $10 + 8 = 18$
 $16 + 1 = 17$

$10 - 8 = 2$ $16 - 1 = 15$

№ 268.
 1) У числі 42 — 4 дес. 2 од.
 2) За числом 99 йде число 100.

3) Якщо в числі 23 поміняти місцями цифри, то число збільшиться.

№ 270. *Розв'язання:*
 5 дес. — 2 дес. = 3 дес.
Відповідь: 3 дес. яець купила друга господарка.

№ 271.
 $5 + 3 + 9 = 17$
 $12 - (18 - 9) = 3$
 $13 - 6 - 6 = 1$
 $9 + (3 + 6) = 18$
 $14 - (10 - 4) = 8$
 $14 - 10 - 4 = 0$

№ 272. *Розв'язання:*
 1) $7 + 7 = 14$ (м) тканини витратили;
 2) $16 - 14 = 2$ (м)
 Вираз: $16 - (7 + 7) = 2$ (м)
Відповідь: 2 м тканини залишилося.

№ 273.
 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49.

У числі 39 — 3 дес. 9 од.
 У числі 49 — 4 дес. 9 од.

№ 274.
 34, 50, 91, 40, 100.

№ 275. *Розв'язання:*
 1) $3 + 3 = 6$ (м) залишилось пофарбувати;
 2) $10 + 6 = 16$ (м)
 Вираз: $10 + (3 + 3) = 16$ (м)
Відповідь: 16 м — довжина паркана.

№ 276.
 $7 + 5 + 1 = 13$
 $7 - (12 - 5) = 0$
 $10 + 5 - 8 = 7$
 $14 - (10 - 3) = 7$

№ 277.
 $29 < 30$ $55 < 100$
 $80 > 77$ $34 < 43$
 8 дес. 7 од. = 87
 6 дес. 4 од. > 59

№ 278.
 $(10 - 6) + 9 = 13$
 $9 - 5 + 8 = 12$

$(7 + 2) + 4 = 13$
 $9 + 6 - 5 = 10$

№ 279. *Розв'язання:*
 1) $12 - 8 = 4$ (м) сукна залишилось;
 2) $18 - 9 = 9$ (м) полотна залишилось.

Відповідь: залишилось 4 м сукна та 9 м полотна.

№ 280.
 1) *Розв'язання:*
 $10 + 10 + 10 + 10 + 10 + 10 + 10 + 10 = 80$ (к.)

Відповідь: 80 к. коштує блокнот.

2) *Розв'язання:*
 1) $10 + 10 + 10 + 10 + 10 + 10 + 10 + 10 = 70$ (м) дроту було.

2) $70 - 50 = 20$ (м)
Відповідь: 20 м дроту залишилось у монтера.

№ 283.
 Двоцифрові числа: 11, 40, 10, 99, 23.

Одноцифрові числа: 9, 8, 3.

№ 286. *Розв'язання:*
 1) 8 грн. — 4 грн. = 4 грн. — коштує коник;
 2) 9 грн. — 4 к. = 8 грн. 100 к. — 4 к. = 8 грн 96 к. — коштує лялька.

Відповідь: 4 грн. коштує коник; 8 грн. 96 к. коштує лялька.

№ 287.
 9, 10, 11;   18, 19, 20;
 19, 20, 21;
 34, 35, 36.

№ 288.

$$16 - 9 > 6$$

$$5 < 11 - 3$$

$$13 - 7 > 5$$

$$4 + 7 < 12$$

$$1 \text{ дм } 5 \text{ см} > 14 \text{ см}$$

$$18 - 7 > 4$$

№ 289. У першій групі було 8 учнів, у другій — 12. На скільки менше учнів у першій групі?

Розв'язання:

$$12 - 8 = 4 \text{ (учн.)}$$

Відповідь: на 4 учні менше в першій групі.

№ 290. Розв'язання:

1) $10 + 3 = 13$ (н.) було у хлопчика;

2) $13 + 3 = 16$ (н.)

Вираз: $(10 + 3) + 3 = 16$ (н.)

Відповідь: 16 наклеює стало в хлопчика.

№ 291.

$$10 + 7 = 17 \quad 15 - 5 = 10$$

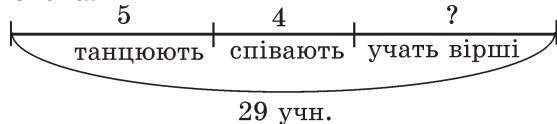
$$18 - 10 = 8 \quad 3 + 10 = 13$$

$$16 - 1 = 15$$

№ 292.

$$20 + 4 + 5 = 20 + 9 = 29$$

$$3 + 49 + 1 = 49 + 1 + 3 = 50 + 3 = 53$$

№ 304. Розв'язання:*Схема:**Розв'язання:*

1) $5 + 4 = 9$ (учн.) — співають і танцюють

2) $29 - 9 = 20$ (учн.)

$$10 + 7 + 10 = 10 + 10 + 7 = 20 + 7 = 27$$

№ 293.

$7 + 5 = 12$ (р.) — впіймав рибалка.

$$7 - 5 = 2 \text{ (йорш.) більше}$$

$$(7 + 5) - 8 = 4 \text{ (р.) — залишилося.}$$

№ 294. Розв'язання:

$$4 + 5 + 3 = 12 \text{ (м)}$$

Відповідь: 12 м тасьми купила мама.

№ 297.

1) В трикутнику 3 кути та 3 вершини.

2) П'ятикутник.

№ 299.

$$50 + 9 = 59 \quad 1 + 40 = 41$$

$$18 - 8 = 10 \quad 98 - 8 = 90$$

$$57 - 50 = 7 \quad 61 - 1 = 60$$

$$57 - 7 = 50 \quad 35 - 5 = 30$$

$$61 + 1 = 62 \quad 42 - 2 = 40$$

№ 300.

90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100.

№ 302.

$$30 + 7 = 37 \quad 61 - 1 = 60$$

$$49 - 9 = 40 \quad 70 - 1 = 69$$

$$49 - 40 = 9 \quad 59 + 1 = 60$$

$$4 + 70 = 74 \quad 20 - 10 = 10$$

№ 305.

$$20 + 9 = 29 \quad 45 - 5 = 40$$

$$43 - 3 = 40 \quad 45 - 40 = 5$$

$$3 + 30 = 33 \quad 39 + 1 = 40$$

$$33 - 30 = 3 \quad 60 - 1 = 59$$

№ 306.

$$11 = 3 + 8 \quad 13 = 10 + 3$$

$$11 = 5 + 6 \quad 13 = 8 + 5$$

$$11 = 7 + 4 \quad 13 = 6 + 7$$

$$15 = 6 + 9 \quad 15 = 7 + 8$$

$$15 = 8 + 7$$

№ 307. Розв'язання:

$$3 \text{ дес.} + 1 \text{ дес.} = 4 \text{ дес.} = 40 \text{ (г.)}$$

Відповідь: 4 дес. горіхів зірвав Василько, 40 штук горіхів зірвав Василько.

№ 309.

$$(72 - 2) + 4 = 74$$

$$(61 - 1) + 10 = 70$$

$$10 + 10 + 10 = 30$$

№ 310. Розв'язання:

$$40 - 10 = 30 \text{ (яець)}$$

Відповідь: 30 яець ще треба покласти мамі в сумку.

№ 311.

$$40 - 30 = 10$$

$$10 + 20 = 30$$

$$90 - 30 = 60$$

$$20 + 20 = 40$$

$$30 - 30 = 0$$

$$80 + 20 = 100$$

$$50 - 30 = 20$$

$$50 + 20 = 70$$

$$60 - 30 = 30$$

$$70 + 20 = 90$$

№ 312. Розв'язання:

$$80 - 20 = 60 \text{ (кг)}$$

Відповідь: 60 кг води випарувалося.

№ 313. Розв'язання:

$$100 - 60 + 40 = 80 \text{ (м)}$$

Відповідь: на висоті 80 м опинився вертоліт.

№ 314.

$$80 - 20 = 60 \quad 13 - 4 = 9$$

$$60 - 50 = 10 \quad 9 + 9 = 18$$

$$10 + 3 = 13 \quad 18 + 1 = 19$$

$$19 + 1 = 20 \quad 20 + 20 = 40$$

$$40 + 40 = 80$$

№ 315.

$$20 + 10 + 30 = 60$$

$$60 - (10 + 40) = 10$$

$$80 - 60 + 20 = 40$$

№ 316.

$$90 > 70 \text{ на } 20.$$

$$60 > 10 \text{ на } 50.$$

$$50 < 80 \text{ на } 30.$$

$$90 < 100 \text{ на } 10.$$

$$70 > 50 \text{ на } 20.$$

$$20 < 70 \text{ на } 50.$$

№ 317.

1) $40 + (60 - 20) = 80$

2) $(70 + 30) - 50 = 50$

3) $80 - (70 - 50) = 60$

№ 318.

$40 - 30 = 10$ (цук.) більше у першій коробці.

$40 + 30 = 70$ (цук.) у першій та другій коробках.

$$90 - (40 + 30) = 20 \text{ (цук.)}$$

у третій коробці.

№ 319. Розв'язання:

1) $3 + 5 = 8$ (каз.) прочитав Олесь та Сашко.

2) $12 - 8 = 4$ (каз.)

Вираз: $12 - (3 + 5) = 4$ (каз.)

Відповідь: 4 казки прочитав Мишко.

№ 320. Розв'язання:

$$17 - 8 = 9 \text{ (м)}$$

Відповідь: 9 м між білкою і дятлом.

№ 321. Розв'язання:

1) $60 - 20 = 40$ (діт.)

2) $60 + 40 = 100$ (діт.)

Вираз: $60 + (60 - 20) = 100$ (діт.)

Відповідь: 100 дітям зробили щеплення.

№ 322.

$0 + 20 = 20$

$50 - 20 = 30$

$100 - 30 = 70$

$30 + 10 = 40$

$90 - 50 = 40$

$20 + 80 = 100$

$70 - 60 = 10$

$80 - 20 = 60$

№ 325.

$40 - 30 < 20$

$75 - 5 > 25$

$50 + 50 = 100$

$60 + 4 < 100$

$40 > 40 - 1$

$70 > 60 + 9$

№ 326. Розв'язання:

1) $30 + 30 = 60$ (учн.) у двох класах

2) $60 - 20 = 40$ (хл.)

Вираз: $(30 + 30) - 20 = 40$ (хл.)

Відповідь: 40 хлопців в обох класах.

№ 327.

$a - 6$, якщо $a = 10$,

то $10 - 6 = 4$

$a - 6$, якщо $a = 12$,

то $12 - 6 = 6$

$a - 6$, якщо $a = 18$,

то $18 - 6 = 12$

Календар

В одному році 365 днів, один раз на чотири роки — 366 днів (високосний рік)

Рік має 12 місяців.

1. Січень — 31 день
2. Лютий — 28 або 29 днів
3. Березень — 31 день
4. Квітень — 30 днів
5. Травень — 31 день
6. Червень — 30 днів
7. Липень — 31 день
8. Серпень — 31 день
9. Вересень — 30 днів
10. Жовтень — 31 день
11. Листопад — 30 днів
12. Грудень — 31 день

№ 329. Розв'язання:

1) $50 + 10 = 60$ (роб.) — токарів і слюсарів;

2) $90 - 60 = 30$ (скл.)

Вираз: $90 - (50 + 10) = 30$ (скл.)

Відповідь: 30 складальників потрібно.

№ 330.

Прямокутники позначено № 1, 3, 6.

Трикутники позначено № 2, 4.

№ 331. Розв'язання:

1) $40 + 30 = 70$ (к.) витратив;

2) $90 - 70 = 20$ (к.)

Вираз: $90 - (40 + 30) = 20$ (к.)

Відповідь: 20 к. залишилось у хлопчика.

№ 332. Розв'язання:

1) $10 - 3 = 7$ (р.) висушив;

2) $7 + 8 = 15$ (р.)

Вираз: $(10 - 3) + 8 = 15$ (р.)

Відповідь: 15 сушених рибин матиме рибалка.

№ 333.

$45 = 40 + 5$ $93 = 90 + 3$

$77 = 70 + 7$

№ 334.

$30 + 40 + 5 = 75$

$20 + 7 + 50 = 20 + 50 + 7 = 77$

$80 + 6 + 10 = 80 + 10 + 6 = 96$

$3 + 20 + 30 = 20 + 30 + 3 = 53$

$40 + 2 + 6 + 30 = (40 + 30) + (2 + 6) = 78$

$30 + 1 + 60 + 6 = (30 + 60) + (1 + 6) = 97$

№ 335.

$a + 20$, якщо $a = 40$, то $40 + 20 = 60$

$80 - a$, якщо $a = 40$, то $80 - 40 = 40$

№ 337. Розв'язання:

1) $30 + 10 = 40$ (дет.) став виготовляти верстат;

2) $40 + 40 = 80$ (дет.)

Відповідь: 80 деталей виготовить верстат за 2 год.

№ 338. Розв'язання:

1) $3 + 4 = 7$ (сос.);

2) $12 - 7 = 5$ (сос.)

Вираз: $12 - (3 + 4) = 5$ (сос.)

Відповідь: 5 сосисок залишилось зварити.

№ 339.

$9 + (14 - 7) = 16$

$(18 - 9) + 5 = 14$

$12 + (16 - 9) = 19$

$28 - (19 + 1) = 8$

$12 - (16 - 8) = 4$

$16 - (13 - 4) = 7$

№ 340. Розв'язання:

$100 - 70 = 30$ (кг)

Відповідь: 30 кг стала маса абрикосів.

Усні додавання і віднімання двоцифрових чисел без переходу через десяток

Трудність при операціях з числами першої сотні полягає в тому, що дитина не може зрозуміти, що до чого додавати.

Нагадайте правило: десятки додавай до десятків, а одиниці до одиниць.

Наприклад:

$42 + 35 = 77$

У числі 42 — 4 дес. та 2 од.

У числі 35 — 3 дес. та 5 од.

$4 \text{ дес.} + 3 \text{ дес.} = 7 \text{ дес.} = 70$

$2 \text{ од.} + 5 \text{ од.} = 7 \text{ од.} = 7$

$70 + 7 = 77$

№ 346.

$$\begin{array}{r} 35 + 41 = 76 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 14 + 62 = 76 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 33 + 33 = 66 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 72 + 16 = 88 \\ \hline \end{array}$$

№ 347. Розв'язання:

$$65 + 32 = 97 \text{ (м)}$$

Відповідь: на висоті 97 м летів планер спочатку.

№ 348. Розв'язання:

1) $36 + 42 = 78$ (діт.) — було;

2) $78 + 11 = 89$ (діт.)

Вираз: $(36 + 42) + 11 = 88$ (діт.)

Відповідь: 88 дітей стало в дитячому садку.

№ 349.

$$7 + 9 = 16$$

$$27 + 61 = 88$$

$$20 + 60 - 10 = 70$$

$$85 - 12 = 73$$

№ 350. Розв'язання:

1) $30 + 20 = 50$ (кг) — у двох ящиках;

2) $70 - 50 = 20$ (кг)

Вираз: $70 - (30 + 20) = 20$ (кг)

Відповідь: 20 кг яблук у третьому ящику

№ 351.

$$50 - 10 = 40 \quad 50 + 1 = 51$$

$$50 + 10 = 60 \quad 50 - 1 = 49$$

$$13 + 75 = 88 \quad 23 + 23 = 46$$

№ 352.

$$46 + 33 = 79$$

$$\begin{array}{r} / \ \backslash \\ 40 + 6 \ 30 + 3 \\ \hline \end{array}$$

$$46 + 33 = 79$$

$$40 + 30 = 70$$

$$40 + 30 = 70$$

$$6 + 3 = 9$$

$$6 + 3 = 9$$

$$70 + 9 = 79$$

$$70 + 9 = 79$$

№ 353.

$$13 + 12 = 25$$

$$62 + 15 = 77$$

$$82 + 17 = 99$$

$$100 - 1 = 99$$

$$70 + 7 = 77$$

№ 355. Розв'язання:

1) $11 + 21 = 32$ (кг) — маса вівці;

2) $32 + 23 = 55$ (кг)

Вираз: $(11 + 21) + 23 = 55$ (кг)

Відповідь: маса барана 55 кг.

№ 356. Розв'язання:

$$6 + 2 = 4 \text{ (см)}$$

Відповідь: на 4 см ширина менша за його довжину.

№ 356.

$$33 + 44 = 77$$

$$34 + 12 = 46$$

$$9 + 6 = 15$$

$$13 - (16 - 8) = 5$$

№ 358. Розв'язання:

1) $3 + 7 = 10$ (м) — витратили;

2) $60 - 10 = 50$ (м)

Вираз: $60 - (3 + 7) = 50$ (м)

Відповідь: 50 м тканини залишилося.

№ 359.

$$40 + 6 + 2 = 40 + 8 = 48$$

$$60 + 3 + 30 = (60 + 30) + 3 = 90 + 3 = 93$$

$$50 + 3 + 10 + 5 = (50 + 10) + (3 + 5) = 60 + 8 = 68$$

№ 360.

$$54 + 30 = 84$$

$$50 + 30 = 80$$

$$80 + 4 = 84$$

$$54 + 3 = 57$$

$$50 + 4 + 3 = 57$$

№ 361. Розв'язання:

$$45 + 30 = 75 \text{ (грн.)}$$

Відповідь: 75 грн. поклав в ощадний банк пенсіонер.

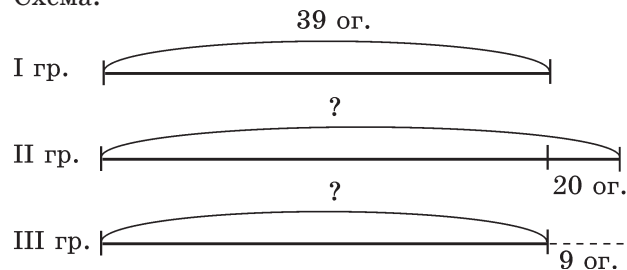
№ 363. Розв'язання:

1) $20 + 50 = 70$ (м) — було;

2) $70 - 60 = 10$ (м)

№ 365.

Схема:

Розв'язання:

1) $39 + 20 = 59$ (ог.) — з другої грядки;

2) $59 - 9 = 50$ (ог.)

Вираз: $(39 + 20) - 9 = 50$ (ог.)

Відповідь: 50 огірків зібрали з третьої грядки.

№ 366.

$$4 + 45 = 49$$

$$9 + 40 = 49$$

$$39 - 9 = 30$$

$$2 + 17 = 19$$

$$24 + 24 = 48$$

$$31 + 11 = 42$$

Вираз: $(20 + 50) - 60 = 10$ (м)

Відповідь: 10 м дроту залишилось у монтера.

№ 364. Розв'язання:

1) $11 - 5 = 6$ (см) — перший відрізок коротший;

2) $12 - 11 = 1$ (см) — другий відрізок коротший.

Відповідь: на 6 см перший відрізок коротший від другого, на 1 см другий відрізок коротший від третього.

№ 367.

$$45 + 3 = 48$$

$$73 + 4 = 77$$

$$3 + 45 = 48$$

$$4 + 73 = 77$$

$$91 + 7 = 98$$

$$12 + 7 = 19$$

$$7 + 91 = 98$$

$$7 + 12 = 19$$

№ 369.

$$50 + 12 = 62$$

$$35 + 42 = 77$$

$$40 + 33 = 73$$

$$54 + 4 = 58$$

$$3 + 53 = 56$$

$$60 + (7 + 8) = 75$$

$$1 + 48 = 49$$

$$12 - (8 - 3) = 7$$

№ 370. Розв'язання:

1) $12 + 26 = 38$ (діт.);

2) $20 + 38 = 58$ (ос.)

Вираз: $20 + (12 + 26) = 58$ (ос.)

Відповідь: 58 осіб стало очищати доріжки.

№ 371. Розв'язання:

1) $50 - 20 = 30$ (в'язів);

2) $30 + 46 = 76$ (в'язів)

Вираз: $(50 - 20) + 46 = 76$ (в'язів)

Відповідь: 76 в'язів стало в парку+.

№ 372.

$$20 + 70 < 100$$

$$38 - 7 > 30$$

$$13 + 12 > 12$$

$$2 + 62 < 65$$

$$80 > 20 + 35$$

$$40 < 30 + 15$$

№ 373.

$$41 + 45 = 86$$

$$23 + 36 = 59$$

$$45 + 14 = 59$$

$$69 - 9 = 60$$

$$50 + 10 = 60$$

$$43 + 13 = 56$$

№ 374. Розв'язання:

1) $4 + 5 = 9$ (м) витратив на дві вудочки;

2) $15 - 9 = 6$ (м)

Вираз: $15 - (4 + 5) = 6$ (м)

Відповідь: 6 м волосіні тато витратив на третю вудочку.

№ 376.

$$P = 3 + 3 + 3 + 3 = 12 \text{ (см)}$$

Відповідь: периметр квадрата дорівнює 12 см.

№ 378.

$$42 + 23 = 65$$

$$56 + 20 = 76$$

$$53 + 2 = 55$$

$$40 + 20 = 60$$

$$50 + 20 = 70$$

$$3 + 2 = 5$$

$$2 + 3 = 5$$

$$70 + 6 = 76$$

$$50 + 5 = 55$$

$$60 + 5 = 65$$

№ 379.

$$12 + 16 = 28$$

$$52 + 40 = 92$$

$$37 + 22 = 59$$

$$52 + 4 = 56$$

$$2 + 74 = 76$$

$$44 + 44 = 88$$

$$20 + 74 = 94$$

$$50 + 50 = 100$$

№ 380. Розв'язання:

1) $5 + 8 = 13$ (кг) в кошику і відрі;

2) $13 + 13 = 26$ (кг)

Вираз: $(5 + 8) + (5 + 8) = 26$ (кг)

Відповідь: 26 кг слив всього.

№ 381.

$$33 + 33 = 66$$

$$13 - 7 = 6$$

$$14 + 41 = 55$$

$$2 + 47 = 49$$

$$80 + 16 = 96$$

$$17 + 30 = 47$$

$$80 + 16 = 96$$

$$17 + 30 = 47$$

$$60 - (10 + 40) = 10$$

$$60 - (10 + 20) = 30$$

№ 382.

$$80 - (50 - 30) = 60$$

$$40 + (26 + 13) = 79$$

№ 384.

$$35 + 12 = 47$$

$$40 - 10 + 17 = 47$$

№ 385.

На аеродромі стояло 10 літаків і 7 вертольотів. 9 машин злетіло. Скільки машин залишилось на аеродромі?

Розв'язання:

1) $10 + 7 = 17$ (маш.)

2) $17 - 9 = 8$ (маш.)

Вираз: $(10 + 7) - 9 = 8$ (маш.)

Відповідь: 8 машин залишилось.

№ 386. Розв'язання:

1) $50 - 30 = 20$ (кол.) березових;

2) $20 + 20 = 40$ (кол.) дубових.

Вираз: $(50 - 30) + 20 = 40$ (кол.)

Відповідь: 40 дубових колод було на базі.

№ 387. Розв'язання:

1) $27 - 15 = 12$ (дітч.);

2) $27 + 12 = 39$ (дітч.)

Вираз: $27 + (27 - 15) = 39$ (дітч.)

Відповідь: 39 дітей працювало на подвір'ї.

№ 389.

$$58 - 27 = 31$$

$$50 - 20 = 30$$

$$8 - 7 = 1$$

$$30 + 1 = 31$$

№ 390.

$$28 - 13 = 15$$

$$66 - 34 = 32$$

$$66 - 22 = 44$$

$$95 - 61 = 34$$

$$17 - 15 = 2$$

$$45 - 11 = 34$$

$$69 - 58 = 11$$

$$36 - 12 = 24$$

№ 391. Розв'язання:

1) $8 + 8 = 16$ (кг) — маса двох порожніх діжок;

2) $98 - 16 = 82$ (кг)

Вираз: $98 - (8 + 8) = 82$ (кг)

Відповідь: маса капусти 82 кг.

№ 392.

$$67 - 22 = 45$$

$$85 + 14 = 99$$

$$67 + 22 = 89$$

$$85 - 14 = 71$$

$$96 - 44 = 52$$

$$75 - 34 = 41$$

$$69 - 18 = 51$$

$$75 + 20 = 95$$

№ 393.

$$64 - 33 = 31$$

$$60 - 30 = 30$$

$$4 - 3 = 1$$

$$30 + 1 = 31$$

№ 394. Розв'язання:

1) $96 - 31 = 65$ (стор.) залишилось прочитати;

2) $65 - 31 = 34$ (стор.)

Вираз: $(96 - 31) - 31 = 34$ (стор.)

Відповідь: на 34 сторінки більше залишилось прочитати, ніж прочитала.

№ 395. Розв'язання:

1) $67 - 44 = 23$ (к.) — залишилось.

2) $44 - 23 = 21$ (к.)

Вираз: $44 - (67 - 44) = 21$ (к.)

Відповідь: на 21 кульку більше продали, ніж залишилося.

№ 396.

$$65 - 23 = 42$$

Відповідь: збільшили число 42.

№ 397.

$$100 - 1 = 99$$

$$99 - 12 = 87$$

$$33 - 3 = 30$$

$$30 - 1 = 29$$

$$20 + 80 = 100$$

$$54 - 21 = 33$$

$$87 - 33 = 54$$

$$29 - 9 = 20$$

№ 398. Розв'язання:

1) $22 + 43 = 65$ — сума першого та другого чисел;

2) $87 - 65 = 22$ — третє число.

Відповідь: третє число 22.

№ 399.

$$56 - 23 = 33$$

$$89 - 26 = 63$$

$$56 - 43 = 13$$

$$89 - 21 = 68$$

$$17 + 12 = 29$$

$$12 + 30 = 42$$

$$84 - 13 = 71$$

$$42 + 3 = 45$$

№ 400.

$$79 - 40 = 39$$

$$79 - 4 = 75$$

$$70 - 40 = 30$$

$$9 - 4 = 5$$

$$30 + 9 = 39$$

$$70 + 5 = 75$$

№ 401. Розв'язання:

1) $36 - 2 = 34$ (см)

Відповідь: довжина смужки стала 34 см.

2) $36 \text{ см} - 2 \text{ дм} = 36 \text{ см} - 20 \text{ см} = 16 \text{ см}.$

Відповідь: довжина смужки стала 16 см.

№ 402.

$$73 - 21 = 52$$

$$56 - 30 = 26$$

$$87 - 44 = 43$$

$$56 - 3 = 53$$

$$99 - 50 = 49$$

$$66 - 20 = 46$$

$$99 - 5 = 94$$

$$66 - 5 = 61$$

№ 403.

1) $(15 + 5) + 10 + (6 + 4) + (7 + 3) + (2 + 1) = 20 + 10 + 10 + 10 + 3 = 53$ (грн) — коштують всі речі;

2) $69 - 53 = 16$ (грн) одержить здачі.

Відповідь: господиня одержить 16 грн здачі, якщо купить всі речі.

№ 404.

$$70 - 20 = 50$$

$$50 + 20 = 70$$

№ 405.

$$86 - 22 = 64$$

$$32 + 13 = 45$$

$$64 + 22 = 86$$

$$45 - 13 = 32$$

$$30 + 40 = 70$$

$$70 - 30 = 40$$

№ 406. Розв'язання:

$20 + 20 = 40$ (м) — витратили на дві великі кімнати.

$$56 - 40 = 16$$
 (м)

Вираз: $56 - (20 + 20) = 16$ (м)

Відповідь: 16 м шнура витратили на проводку в маленькій кімнаті.

№ 407.

$$54 - 30 = 24$$

$$48 - 24 = 24$$

$$54 - 3 = 51$$

$$82 + 13 = 95$$

$$63 - 2 = 61$$

$$100 - (50 + 20) = 30$$

$$85 - 40 = 45$$

$$100 - 50 + 20 = 70$$

№ 408.

$$56 - 20 = 36$$

$$50 - 20 = 30$$

$$30 + 6 = 36$$

№ 409.

$$35 - 12 = 23$$

$$35 - 23 = 12$$

№ 410.

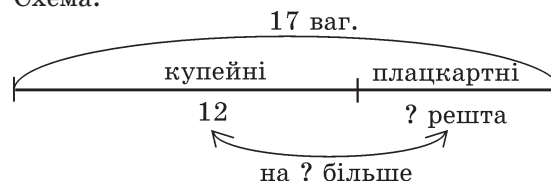
$$60 - 10 = 50$$

$$15 - 6 = 9$$

$$32 - 20 = 12$$

№ 411.

Схема:

Розв'язання:

1) $17 - 12 = 5$ (ваг.) — плацкартні;

2) $12 - 5 = 7$ (ваг.)

Вираз: $12 - (17 - 12) = 7$ (ваг.)

Відповідь: на 7 вагонів більше купейних, ніж плацкартних.

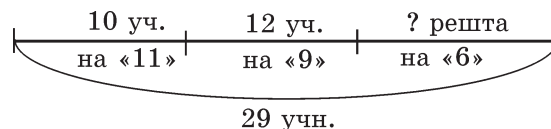
№ 412. Розв'язання:

$$P = 2 + 2 + 2 + 2 = 8$$
 (см)

Відповідь: периметр квадрата дорівнює 8 см.

№ 413.

Схема:

Розв'язання:

1) $10 + 12 = 22$ (учн.) — виконали роботу на «11» б та «9» б;

2) $29 - 22 = 7$ (учн.) написали на «6» б.

Вираз: $29 - (10 + 12) = 7$ (учн.)

Відповідь: 7 учнів виконали роботу на 6 балів.

№ 414. Розв'язання:

$12 - 7 = 5$ (см)

Відповідь: 5 см відрізували.

№ 415. Розв'язання:

$47 - 12 = 35$ (к.)

Відповідь: 35 к коштував зошит.

№ 416.

$7 + 52 = 59$

$57 - 40 = 17$

$26 + 52 = 78$

$57 - 35 = 22$

$40 + 52 = 92$

$57 - 6 = 51$

$14 - 10 = 4$

$14 - 8 = 6$

$14 - 4 = 10$

№ 417. Коротка умова:

Було — ?к

Дала — 25 к і 2 к

Стало — 49 к

Розв'язання:

1) $25 + 2 = 27$ (к.) — мама дала;

2) $49 - 27 = 22$ (к.) — було спочатку.

Вираз: $49 - (25 + 2) = 22$ (к.)

Відповідь: 22 к було в Івасика спочатку.

№ 418.

$37 - 21 = 16$

$64 + 30 + 4 = 98$

$55 + 3 = 58$

$75 - 20 - 3 = 52$

$85 - 12 = 73$

$56 + 20 + 3 = 79$

$46 + 31 = 77$

$88 - 40 - 5 = 43$

№ 419. Розв'язання:

1) $25 - 24 = 1$ (нас.) — пшениці не проросло;

2) $25 - 23 = 2$ (нас.) — жита не проросло.

Відповідь: 1 насіння пшениці не проросло; 2 насіння жита не проросло.

№ 420. Розв'язання:

1) $20 + 5 = 25$ (грн) має покупець;

2) $26 - 25 = 1$ (грн)

Вираз: $26 - (20 + 5) = 1$ (грн)

Відповідь: за 25 грн. покупець не зможе купити фотоальбом, що коштує 26 грн, бо не вистачає 1 грн.

№ 421. Випишемо ряд чисел, у яких цифра 7 позначає кількість одиниць. (7, 17, 27..77, 87, 97). Таких чисел 10. Випишемо числа, у яких цифра 7 позначає кількість десятків (70, 71..78, 79). Їх теж 10. Зверніть увагу на число 77. Воно увійшло вже в першу групу, то з другої ми його виключимо.

Тому: $10 + 9 = 19$ (кв.)

Відповідь: 19 квартир мають у записі номеру принаймні одну цифру.

№ 422.

Чотирикутників — 7

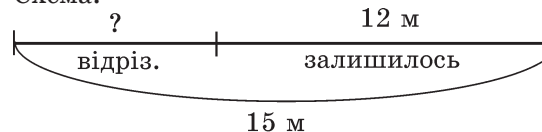
Прямокутників — 5

Квадратів — 2

№ 423.

У мотку 15 м дроту. Монтер відрізав кілька метрів на проводку і залишилося 12 м дроту. Скільки метрів дроту відрізав монтер?

Схема:

Розв'язання:

$15 - 12 = 3$ (м)

Відповідь: 3 м дроту відрізували.

№ 424.

$86 - 44 = 42$

$58 - 40 = 18$

$23 + 44 = 67$

$58 - 4 = 54$

$35 + 2 + 20 = 57$

$13 - (8 - 5) = 10$

$69 - 4 - 40 = 25$

$13 - 8 - 5 = 0$

Письмове додавання і віднімання двоцифрових чисел

Письмове додавання і віднімання — це додавання і віднімання стовпчиком.

Прослідкуй, щоб запис був вірний, тобто десятки підписуємо під десятками, а одиниці — під одиницями.

На відміну від усних обчислень письмове додавання і віднімання починай з одиниць.

Міркуй так: $32 + 46$

$$\begin{array}{r} 32 \\ + 46 \\ \hline 78 \end{array}$$

До 2 од. додаю 6 од., буде 8 од. 8 од. підписую під одиницями. До 3 дес. додаю 4 дес., буде 7 дес. Цифру 7 пишемо під десятками. *Відповідь:* 78

Розглянемо випадок, де відбувається перехід через десяток:

$$\begin{array}{r} 1 \\ + 29 \\ + 58 \\ \hline 87 \end{array}$$

До 9 од. додати 8 од., буде 17 — це 1 дес. і 7 од. 7 од. підписуємо під одиницями, а 1 дес. додаємо до десятків. 2 дес. додати 5 дес., буде 7 дес., та ще 1 дес., буде 8 дес. Цифру 8 підписуємо під десятками.

Відповідь: 87.

$$\begin{array}{r} .^{10} \\ -51 \\ \underline{38} \\ 13 \end{array}$$

Від 1 од. не можемо відняти 8 од., тому беремо 1 дес. з 5 дес. 1 дес. і 1 од. — це число 11. Від 11 відняти 8 буде 3. Цифру 3 записуємо під одиницями. Від 4 дес. відняти 3 дес., буде 1 дес. Цифру 1 записуємо під десятками. Отримали число 13.

№ 450. Короткий запис.

Червоні кульки — 63

Зелені кульки — ? на 17 менше, ніж

Сині кульки ? на 29 менше, ніж

План розв'язування:

1) Скільки зелених кульок купили до свята?

$$\begin{array}{r} 63 \\ -17 \\ \underline{\quad} \\ 46 \text{ (к.)} \end{array}$$

2) Скільки купили синіх кульок?

$$\begin{array}{r} 46 \\ -29 \\ \underline{\quad} \\ 17 \text{ (к.)} \end{array}$$

Вираз: $63 - 17 - 29 = 17$ (к.)

Відповідь: 17 синіх кульок купили.

№ 452. Розв'язання:

$$\begin{array}{r} 95 \\ -67 \\ \underline{\quad} \\ 28 \text{ (см)} \end{array}$$

Відповідь: на 28 см вище стрибнув старший хлопчик.

№ 455.

$$\begin{array}{r} 81 \\ -27 \\ \underline{\quad} \\ 54 \end{array}$$

№ 456. Розв'язання:

$$72 - 45 = 27 \text{ (кг)}$$

$$\begin{array}{r} 72 \\ -45 \\ \underline{\quad} \\ 27 \end{array}$$

Відповідь: на 27 кг маса вівці менша від маси оленя.

№ 457. Розв'язання:

$$\begin{array}{r} 1) \quad 56 \\ \quad -37 \\ \underline{\quad} \\ \quad 19 \end{array}$$

(кн.) — залишилося;

$$\begin{array}{r} 2) \quad 37 \\ \quad -19 \\ \underline{\quad} \\ \quad 18 \end{array}$$

Відповідь: на 18 книжок більше видали, ніж залишилося в бібліотеці.

№ 458. Розв'язання:

$$\begin{array}{r} 1) \quad 48 \\ \quad +49 \\ \underline{\quad} \\ \quad 97 \end{array} \text{ (м) — довжина} \\ \text{двох сторін;}$$

$$\begin{array}{r} 2) \quad 97 \\ \quad -54 \\ \underline{\quad} \\ \quad 43 \end{array} \text{ (м)}$$

$$\text{Вираз: } (48 + 49) - 54 = 43 \text{ (м).}$$

Відповідь: на 43 м довжина більшої сторони менша від суми довжин двох інших сторін.

№ 459.

$$\begin{array}{r} 62 \\ -17 \\ \underline{\quad} \\ 45 \end{array} \quad \begin{array}{r} 90 \\ -23 \\ \underline{\quad} \\ 67 \end{array} \quad \begin{array}{r} 77 \\ -35 \\ \underline{\quad} \\ 42 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 95 \\ -38 \\ \underline{\quad} \\ 57 \end{array} \quad \begin{array}{r} 63 \\ -18 \\ \underline{\quad} \\ 45 \end{array}$$

№ 460.

У класній бібліотеці було 95 книг. На ремонт видали першого дня 37 книг, а другого дня — 29 книг. Скільки книжок залишилося в бібліотеці?

Розв'язання:

$$\begin{array}{r} 1) \quad 37 \\ \quad +29 \\ \underline{\quad} \\ \quad 66 \end{array} \text{ (кн.) — видали.}$$

$$\begin{array}{r} 2) \quad 95 \\ \quad -66 \\ \underline{\quad} \\ \quad 29 \end{array} \text{ (кн.)}$$

$$\text{Вираз: } 95 - (37 + 29) = 29 \text{ (кн.)}$$

Відповідь: 29 книжок залишилося в бібліотеці.

№ 462.

$$\begin{array}{r} 64 \\ +29 \\ \underline{\quad} \\ 93 \end{array} \quad \begin{array}{r} 64 \\ -29 \\ \underline{\quad} \\ 35 \end{array}$$

№ 464. Розв'язання:

$$\begin{array}{r} 28 \\ +28 \\ \underline{\quad} \\ 56 \end{array} \text{ (др.)}$$

Відповідь: 56 драже потрібно на тиждень двом дружокласникам.

№ 465. Розв'язання:

$$\begin{array}{r} 1) \quad 25 \\ \quad +43 \\ \underline{\quad} \\ \quad 68 \end{array}$$

(айстр) — білих і червоних;

$$\begin{array}{r} 2) \quad 68 \\ \quad -12 \\ \underline{\quad} \\ \quad 56 \end{array} \text{ (айстр)}$$

$$\text{Вираз: } (25 + 43) - 12 = 56 \text{ (айстр)}$$

Відповідь: 56 рожевих айстр росло на клумбі.

№ 466. Розв'язання:

$$1) \quad 21 + 21 = 42 \text{ (л);}$$

$$2) \quad 42 + 54 = 96 \text{ (л)}$$

$$\text{Вираз: } (21 + 21) + 54 = 96 \text{ (л)}$$

№ 467.

$$\begin{array}{r} 74 \\ +18 \\ \underline{\quad} \\ 92 \end{array} \quad \begin{array}{r} 74 \\ -18 \\ \underline{\quad} \\ 56 \end{array} \quad \begin{array}{r} 65 \\ +27 \\ \underline{\quad} \\ 92 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 65 \\ -17 \\ \underline{\quad} \\ 48 \end{array} \quad \begin{array}{r} 55 \\ +37 \\ \underline{\quad} \\ 92 \end{array} \quad \begin{array}{r} 55 \\ -37 \\ \underline{\quad} \\ 18 \end{array}$$

№ 468. Короткий запис

Другокласників — 56
Першокласників — ?, на 27 менше
Третьюокласників — ?, на 14 більше }?

Розв'язання:

$$\begin{array}{r} 1) \quad 56 \\ \quad -27 \\ \hline \quad 29 \text{ (першокл.);} \\ 2) \quad 29 \\ \quad +14 \\ \hline \quad 43 \text{ (третьокл.)} \\ 3) \quad 29 \\ \quad +43 \\ \hline \quad 72 \text{ (діт.)} \end{array}$$

Вираз: $(56 - 27 + 14) + (56 - 27) = 72$ (діт.)

Відповідь: 72 дітей поїхало на екскурсію.

№ 469.

$$\begin{array}{r} 89 \\ - \quad 4 \\ \hline 85 \text{ (кг)} \end{array}$$

Відповідь: на 85 кг гречки більше зібрали, ніж посіяли.

№ 471. Короткий запис

I число — 35
II число — 44 } ?
III — ? на 23 менше

Розв'язання:

$$\begin{array}{r} 1) \quad 35 \\ \quad + 44 \\ \hline \quad 79 \text{ — сума перших} \\ \text{двох чисел;} \\ 2) \quad 79 \\ \quad -23 \\ \hline \quad 56 \end{array}$$

Вираз: $(35 + 44) - 23 = 56$

Відповідь: третє число 56.

№ 472. *Розв'язання:*

$$\begin{array}{l} 1) \quad 20 - 12 = 8 \text{ (кущ.) —} \\ \text{залишилось полити;} \\ 2) \quad 12 - 8 = 4 \text{ (кущ.)} \\ \text{Вираз: } 12 - (20 - 12) = \\ = 4 \text{ (кущ.)} \end{array}$$

Відповідь: на 4 кущі менше залишилося полити, ніж полив.

№ 473. *Розв'язання:*

$$\begin{array}{l} 1) \quad 15 + 15 = 30 \text{ (м) — пройшла} \\ \text{білочка першого разу;} \\ 2) \quad 30 + 65 = 95 \text{ (м)} \end{array}$$

Відповідь: 95 м пройшла білочка.

№ 474. *Розв'язання:*

$$\begin{array}{l} 1) \quad 27 - 12 = 15 \text{ (діт.) ката-} \\ \text{лося на лижах;} \\ 2) \quad 15 - 6 = 9 \text{ (хл.)} \end{array}$$

$$\text{Вираз: } (27 - 12) - 6 = = 9 \text{ (хл.)}$$

Відповідь: 9 хлопчиків каталося на лижах.

№ 475.

$$\begin{array}{ll} 7 + 9 = 16 & 35 + 44 = 79 \\ 14 - 8 = 6 & 88 - 61 = 27 \\ 56 - 5 = 51 & 56 + 30 = 86 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \quad 48 \quad 61 \\ + 35 \quad - 24 \\ \hline \quad 83 \quad 37 \end{array}$$

№ 476.

$$9, 10, 23, 32, 50, 66, 69, 100.$$

№ 477.

$$6 + 8 = 14 \quad 55 + 23 = 78$$

$$\begin{array}{l} 11 - 9 = 3 \\ 78 - 22 = 56 \\ 78 - 4 = 74 \\ 84 - 14 = 70 \\ 37 + 20 = 57 \\ 33 + 33 = 66 \end{array}$$

№ 485.

$$\begin{array}{r} 17 \quad 36 \quad 54 \quad 42 \\ + 25 \quad + 36 \quad + 38 \quad + 49 \\ \hline 42 \quad 72 \quad 92 \quad 91 \end{array}$$

№ 486. *Розв'язання:*

$$\begin{array}{l} 1) \quad 23 - 8 = 15 \text{ (яець) —} \\ \text{знесла індичка;} \\ 2) \quad 15 - 6 = 9 \text{ (яець)} \\ \text{Вираз: } (23 - 8) - 6 = \\ = 9 \text{ (яець)} \end{array}$$

Відповідь: 9 індичих яець здали в інкубатор.

№ 487.

$$\begin{array}{l} 25 + 67 = 92 \\ 56 + 18 = 74 \\ 77 + 14 = 91 \\ 43 + 38 = 81 \end{array}$$

№ 493. Короткий запис

Сірих — 18 кот.
Білих — ? на 26 кот більше
Чорних — ? на 37 кот. більше

Розв'язання:

$$\begin{array}{l} 1) \quad 18 + 26 = 44 \text{ (кот.);} \\ 2) \quad 44 + 37 = 81 \text{ (кот.)} \\ \text{Вираз: } (18 + 26) + 37 = \\ = 81 \text{ (кот.)} \end{array}$$

Відповідь: 81 котушок чорних ниток було в майстерні.

№ 494.

$$\begin{array}{l} 16 + 12 = 28 \\ 90 - 30 = 60 \\ 0 + 12 = 12 \end{array}$$

№ 488.

$$\begin{array}{l} 20 + a, \\ \text{якщо } a = 10, \text{ то } 20 + 10 = \\ = 30; \\ \text{якщо } a = 7, \text{ то } 20 + 7 = \\ = 27; \\ \text{якщо } a = 17, \text{ то } 20 + 17 = \\ = 37. \end{array}$$

№ 489.

$$\begin{array}{l} 17 + 18 = 35 \\ 10 + 14 = 24 \\ 18 + 19 = 37 \\ 10 + 15 = 25 \end{array}$$

№ 490. *Розв'язання:*

$$27 + 20 + 27 = 74 \text{ (кр.)}$$

Відповідь: 74 кроки буде між ведмедиками.

№ 491. *Розв'язання:*

$$\begin{array}{l} 1) \quad 13 + 39 = 52 \text{ (кг) піску;} \\ 2) \quad 13 + 52 = 65 \text{ (кг)} \end{array}$$

$$\text{Вираз: } 13 + (13 + 39) = = 65 \text{ (кг)}$$

Відповідь: 65 кг цементу і піску витратили.

$$52 + 7 = 59$$

$$59 - 20 = 39$$

$$51 + 20 = 71$$

$$39 + 6 = 45$$

$$71 + 6 = 77$$

$$77 - 30 = 47$$

$$47 + 5 = 52$$

№ 501. Короткий запис

Їхали — 20 пасажирів

Зайшли — 6 і 7

Стало — ?

1 спосіб

1) $6 + 7 = 13$ (пас.) зайшли;

2) $20 + 13 = 33$ (пас.)

Вираз: $20 + (6 + 7) = 33$ (пас.)

2 спосіб

1) $20 + 6 = 26$ (пас.);

2) $26 + 7 = 33$ (пас.)

Вираз: $20 + 6 + 7 = 33$ (пас.)

Відповідь: 33 пасажирів стало їхати в автобусі.

№ 502.

$$17 + 25 = 42$$

$$54 + 38 = 92$$

$$36 + 36 = 72$$

$$42 + 49 = 91$$

№ 503.

1) $31 - x = 22$

$$x = 31 - 22$$

$$x = 9$$

Перевірка:

$$31 - 9 = 22$$

$$22 = 22;$$

№ 516. Короткий запис

I зал — 12 продавців

II зал — ? на 5 менше

III зал — ? на 8 більше

2) Від числа 42 відняли невідоме число і дістали 18.

Яке число відняли?

$$42 - x = 18$$

$$x = 42 - 18$$

$$x = 24$$

Перевірка:

$$42 - 24 = 18$$

$$18 = 18$$

№ 507. Розв'язання:

1) $16 + 4 = 20$ (в.) в бочці;

2) $20 + 20 = 40$ (в.)

Відповідь: 40 відер води можна налити у дві такі бочки.

№ 509.

$$17 - (3 + 6) = 8$$

$$19 - (13 - 6) = 12$$

№ 510. Розв'язання:

1) $8 + 8 = 16$ (кг) у двох відрах;

2) $16 + 4 = 20$ (кг)

Вираз: $(8 + 8) + 4 = 20$ (кг)

Відповідь: 20 кг картоплі

посадила господарка.

№ 511.

$$42 + 9 = 51$$

$$14 + 6 = 20$$

$$36 + 36 = 72$$

$$14 - 9 + 34 = 39$$

№ 512.

$$15 - 9 = 6$$

$$14 - 7 = 7$$

$$18 - 9 = 9$$

$$16 - 9 = 7$$

Розв'язання:

1) $12 - 5 = 7$ (пр.) у дру- гому залі;

2) $7 + 8 = 15$ (пр.)

Вираз: $(12 - 5) + 8 = 15$ (пр.)

Відповідь: 15 продавців працювало в третьому залі.

№ 517. Короткий запис

I пакет — 25 горіхів

II пакет — 25 горіхів

III пакет — ?

Розв'язання:

$25 + 25 = 50$ (гор.)

Відповідь: 50 горіхів у третьому пакеті.

№ 518.

$$12 + 9 = 21$$

$$59 + 4 = 63$$

$$25 + 36 = 61$$

$$50 + 12 - 21 = 41$$

№ 519. Розв'язання:

1) $35 + 35 = 70$ (кр.) зроблять звірятка;

2) $100 - 70 = 30$ (кр.)

Вираз: $100 - (35 + 35) = 30$ (кр.)

Відповідь: 30 кроків буде між ними.

№ 520.

$$14 + 16 = 30 \quad 15 + 24 = 39$$

№ 522. Розв'язання:

$$20 - 9 = 11$$
 (м)

Відповідь: на 11 м осокір вищий за вербу.

№ 527. Розв'язання:

1) $45 + 50 = 95$ (м) довжина дороги через міст;

2) $95 - 60 = 35$ (м)

Вираз: $(45 + 50) - 60 = 35$ (м)

Відповідь: на 35 м пряма дорога коротша.

№ 528. Короткий запис

Салат — 28 днів

Морква — ? на 8 днів раніше

Помідори — ? на 6 днів раніше

Розв'язання:

1) $28 - 8 = 20$ (днів);

2) $20 - 6 = 14$ (днів)

Вираз: $(28 - 8) - 6 = 14$ (дн.)

Відповідь: за 14 днів проросло насіння помідорів.

№ 530. Розв'язання:

1 грн = 100 к

1) $100 - 60 = 40$ (к.);

2) $100 - 30 = 70$ (к.)

Відповідь: 40 к. здачі отримає хлопчик, якщо купить ручку; 70 к. здачі одержить хлопчик, якщо купить олівець.

№ 531.

$$40 - 8 > 31 \quad 60 - 3 > 47$$

№ 532.

36, 64, 76, 90, 26.

№ 533. Розв'язання:

1) $24 + 16 = 40$ (діт.) відві-
дують гурток;

2) $40 - 4 = 36$ (діт.)

Вираз: $(24 + 16) - 4 =$
 $= 36$ (діт.)

Відповідь: 36 дітей грало
у виставі.

№ 534.

$(23 + 7) - 4 = 26$

$12 + 18 - 6 = 24$

$(30 - 4) + 7 = 33$

$80 - 5 + 7 = 82$

$(45 + 5) - 3 = 47$

$(60 - 2) + 6 = 64$

№ 535. На заводі виготови-
ли 40 верстатів. Першого
дня продали 23 верстати,
а другого — 7. Скільки
верстатів залишилось на
заводі?

Розв'язання:

$40 - (23 + 7) = 10$ (в.)

Відповідь: 10 верстатів
залишилось.

№ 536.

$37 + 6 = 43$ $70 + 23 = 93$

$55 + 6 = 61$ $62 + 23 = 85$

$49 + 6 = 55$ $48 + 23 = 71$

№ 542. Короткий запис

Смородина — 26 кущ.

Порічок — 18 кущ.

Аґрусу — ? на 9 кущ. менше

Розв'язання:

1) $26 + 18 = 44$ (кущ.);

2) $44 - 9 = 35$ (кущ.)

Вираз: $(26 + 18) - 9 =$
 $= 35$ (кущ.)

Відповідь: 35 кущів аґру-

№ 537.

$23 - 4 = 19$ $23 - 4 = 19$

$\begin{array}{r} \diagdown \\ 10 \ 13 \end{array}$ $\begin{array}{r} \diagdown \\ 3 \ 1 \end{array}$

$13 - 4 = 9$ $23 - 3 = 20$

$10 + 9 = 19$ $20 - 1 = 19$

№ 539. Розв'язання:

$52 - 5 = 47$ (кг)

Відповідь: 47 кг борошна
дістали.

№ 540.

$14 - 8 = 6$ $12 - 7 = 5$

$24 - 8 = 16$ $32 - 7 = 25$

$34 - 8 = 26$ $52 - 7 = 45$

$18 - 9 = 9$ $13 - 4 = 9$

$28 - 9 = 19$ $23 - 4 = 19$

$38 - 9 = 29$ $43 - 4 = 39$

№ 541.

Розв'язання:

$7 + 6 = 13$ (дер.) — обко-
пали брат і сестра.

$20 - 7 = 13$ (дер.) — біль-
ше обкопав тато, ніж брат.

$20 + 7 + 6 = 33$ (дер.) —
обкопали тато, брат, сестра.

$(20 + 6) - 7 = 19$ (дер.) —
більше обкопали тато та се-
стра, ніж брат.

су посадили в саду.

№ 543.

$43 - 7 = 36$ $24 + 6 = 30$

$19 + 5 = 24$ $28 - 5 = 23$

$30 - 2 = 28$ $27 - 8 = 19$

$23 + 20 = 43$ $36 - 9 = 27$

№ 544. Розв'язання:

$86 - 7 = 79$ (чол.)

Відповідь: 79 чоловіків
відпочивало в санаторії.

№ 548. Розв'язання:

$67 - 39 = 28$ (кг)

Відповідь: на 28 кг мен-
ше зібрано меду.

№ 549.

$47 - 9 = 38$

$47 - 19 = 28$

$52 - 4 = 48$

$52 - 24 = 28$

№ 550. Розв'язання:

1) $24 + 24 = 48$ (грн) —
заплатили за дві сорочки;

2) $70 - 48 = 22$ (грн)

Вираз: $70 - (24 + 24) =$
 $= 22$ (грн)

Відповідь: на 22 грн. біль-
ше заплатили за куртку.

№ 552. Короткий запис

Ягня — 8 кг

Порося — 12 кг } ? ←

Теля — ? на 10 більше

Розв'язання:

1) $8 + 12 = 20$ (кг) маса
ягняти та поросяти;

2) $20 + 10 = 30$ (кг)

Вираз: $(8 + 12) + 10 = 30$ (кг)

Відповідь: маса теляти
30 кг.

№ 553.

$60 - 6 = 54$ $35 - 12 = 23$

$72 - 8 = 64$ $35 - 16 = 19$

$90 - 2 = 88$ $75 - 19 = 56$

№ 558. Короткий запис

Парт — 36

Столів — ? на 12 менше

Підвіконь — ? на 20 менше

$24 - 9 = 15$ $88 - 22 = 66$

№ 544.

$45 - 18 = 27$

$\begin{array}{r} \diagdown \\ 10 \ 8 \end{array}$

$45 - 10 = 35$

$35 - 8 = 27$

№ 565.

$a - 26$, якщо $a = 40$, то
 $40 - 26 = 14$

$a - 26$, якщо $a = 42$, то
 $42 - 26 = 16$

$a - 26$, якщо $a = 85$, то
 $85 - 26 = 59$

№ 556.

84 л олії розлили в два
бідони по 34 л в кожний,
а решту — в третій. Скіль-
ки літрів олії в третьому бі-
доні?

Розв'язання:

1) $34 + 34 = 68$ (л) у двох
бідонах;

2) $84 - 68 = 16$ (л)

Вираз: $84 - (34 + 34) =$
 $= 16$ (л)

Відповідь: 16 л олії в тре-
тьому бідоні.

№ 557. Розв'язання:

1) $(13 - 7) - 5 = 1$ (м)

Відповідь: 1 м тканини
залишився.

2) $(13 + 7) - 5 = 15$ (гр.)

Відповідь: 15 тракторів
залишилось заправити.

Розв'язання:

- 1) $36 - 12 = 24$ (ст.);
 2) $24 - 20 = 4$ (підв.);
 3) $36 + 24 + 4 = 64$ (вир.)

Відповідь: всього потріб-
но пофарбувати 64 парти,
столів і підвіконь.

№ 559.

$$\begin{array}{ll} 16 - 13 = 3 & 50 - 4 = 46 \\ 24 - 14 = 10 & 42 + 4 = 46 \\ 15 + 10 = 25 & 15 - 10 = 5 \end{array}$$

№ 560.

$$\begin{array}{l} 30 - 10 - 2 = 18 \\ 40 - 10 - 4 = 26 \\ 80 - 20 - 7 = 53 \end{array}$$

№ 562.

$$60 - 23 = 37$$

$$\begin{array}{r} \wedge \\ 20 \quad 3 \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 60 - 20 = 40 \\ 40 - 3 = 37 \end{array}$$

№ 564.

$$\begin{array}{ll} 40 - 5 = 35 & 25 + 25 = 50 \\ 35 + 25 = 60 & 50 - 5 = 45 \\ 60 - 35 = 25 & 45 + 35 = 80 \\ 80 - 44 = 36 & 36 + 4 = 40 \end{array}$$

№ 565. *Розв'язання:*

- 1) $50 - 22 = 28$ (кг) жита;
 2) $28 + 28 = 56$ (кг)

Вираз: $(50 - 22) + (50 - 22) = 56$ (кг)

Відповідь: 56 кг жита та
ячменю зібрали.

№ 566.

$$\begin{array}{ll} 30 - 6 = 24 & 90 - 5 = 85 \\ 30 - 26 = 4 & 90 - 25 = 65 \\ 43 - 8 = 35 & 55 - 7 = 48 \\ 43 - 28 = 15 & 55 - 17 = 38 \end{array}$$

№ 568.

- 1) $(25 + 7) - 12 = 20$
 2) $65 - (18 + 4) = 43$

$$3) (60 - 12) - 15 = 33$$

№ 569. *Розв'язання:*

$30 - 5 = 25$ (см) — довжи-
на білої смужки.

Відповідь: найкоротша
смужка червона.

№ 571. В діжці було 50 л
води. На полив городу
першого дня витрати-
ли 9 л води, а другого
дня стільки ж. Скільки
літрів води залишилися
в діжці?

Розв'язання:

1) $9 + 9 = 18$ (л) — ви-
тратили;

2) $50 - 18 = 32$ (л)

Вираз: $50 - (9 + 9) =$
 $= 32$ (л)

Відповідь: 32 л води за-
лишилось в діжці.

№ 572. *Розв'язання:*

1) $90 - 70 = 20$ (к.) — ціна
олівця;

2) $70 - 20 = 50$ (к.) ціна
пензлика.

Відповідь: ціна олівця 20
к., ціна пензлика 50 к.

№ 573.

$$99 - 39 = 60$$

№ 574.

Розв'язання:

1) $36 + 14 = 50$ (м)

Відповідь: 50 м тканини
було спочатку.

Розв'язання:

2) $30 - 12 = 18$ (м)

Відповідь: 18 м тканини
відрізали.

№ 575.

$$70 - 6 = 64 \quad 60 + 2 = 62$$

$$70 - 12 = 58 \quad 60 + 13 = 73$$

$$70 - 38 = 32 \quad 60 + 27 = 87$$

№ 576.

$$23 + 41 = 64 \quad 64 - 12 = 52$$

$$52 + 8 = 60 \quad 70 - 43 = 27$$

$$58 + 28 = 86 \quad 43 + 30 = 73$$

№ 577.

1) $26 - 9 = 17$

2) $17 + 9 = 26$

№ 579. *Розв'язання:*

$$30 - 22 = 8 \text{ (кг)}$$

Відповідь: 8 кг соди ви-
користали.

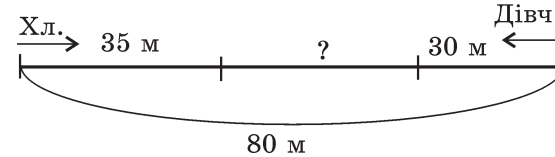
№ 580. *Розв'язання:*

1) $70 - 30 = 40$ (л) — ста-
ло в другій бочці

2) $80 + 20 = 100$ (л) — ста-
ло в першій бочці

Відповідь: в першій бочці
стало 100 л води, а в другій
40 л води.

№ 581. Схема:

Розв'язання:

1) $35 + 30 = 65$ (м) —
пройшли діти.

2) $80 - 65 = 15$ (м)

Вираз: $80 - (35 + 30) =$
 $= 15$ (м)

Відповідь: 15 м залиши-
лось пройти до зустрічі.

№ 582.

$$48 + 8 = 56 \quad 37 - 12 = 25$$

$$48 + 28 = 76 \quad 60 - 14 = 46$$

$$55 + 13 = 68 \quad 18 + 18 = 36$$

$$55 + 9 = 64 \quad 45 - 17 = 28$$

Множення

Множення — це додавання однакових доданків.

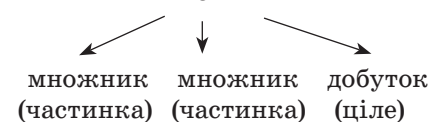
Наприклад:

$$3 + 3 + 3 = 3 \cdot 3 = 9$$

$$14 \cdot 2 = 14 + 14 = 28$$

Числа при множенні називаються так:

$$4 \cdot 3 = 12$$

$4 \cdot 3$ — добуток чисел.

№ 586. Розв'язання:
 $3 + 3 + 3 + 3 + 3 =$
 $= 15$ (пал.)

$3 \cdot 5 = 15$ (пал.)
 Відповідь: 15 паличок
 потрібно.

№ 587.
 $40 + 27 = 67$ $65 - 32 = 33$
 $32 + 27 = 59$ $80 - 32 = 48$
 $57 + 27 = 84$ $72 - 32 = 40$
 $51 - 32 = 19$

№ 588. Розв'язання:
 1) $14 + 28 = 42$ (бат.) —
 продали;
 2) $50 - 42 = 8$ (бат.)
 Вираз: $50 - (14 + 28) =$
 $= 8$ (бат.)

Відповідь: 8 батонів за-
 лишилось у кіоску.

№ 589. Розв'язання:
 $3 + 3 + 3 + 3 = 3 \cdot 4 =$
 $= 12$ (кв.)

Відповідь: 12 квітів.

№ 590. Розв'язання:
 $17 + 17 + 17 = 17 \cdot 3 = 51$ (к.)
 Відповідь: 51 к. треба за-
 платити за 3 булочки.

№ 597. Розв'язання:
 $3 + 3 + 3 + 3 = 3 \cdot 4 =$
 $= 12$ (грн)

Відповідь: 12 грн кошту-
 ють 4 чашки.

№ 598. Розв'язання:
 1) $12 - 9 = 3$ (р.) брат
 старший за сестру;
 2) $12 + 3 = 15$ (р.)

Відповідь: 15 років буде
 брату.

№ 599. Розв'язання:
 $3 + 3 + 3 + 3 + 3 + 3 =$
 $= 3 \cdot 6 = 18$ (кг)

Відповідь: 18 кг — маса
 6 посилок.

№ 600.
 $72 + 18 = 90$ $64 - 32 = 32$
 $20 + 35 = 55$ $64 - 38 = 26$
 $70 + 14 = 84$ $17 + 17 = 34$
 $70 - 34 = 36$ $17 + 7 = 24$

№ 605. Розв'язання:
 $2 \cdot 6 = 12$ (кг)
 Відповідь: 12 кг — маса
 шести кролів.

№ 606.
 $2 \cdot 5 > 2 + 2$
 $2 \cdot 3 = 2 + 2 + 2$
 $2 \cdot 4 = 2 + 2 + 2 + 2$
 $2 \cdot 3 < 2 + 2 + 2 + 2$

№ 607. Розв'язання:
 $2 \cdot 5 = 10$ (б.)
 Відповідь: 10 бананів
 роздали.

№ 608. Розв'язання:
 $2 \cdot 7 = 14$ (см)
 Відповідь: за тиждень со-
 няшник виростає на 14 см.

№ 613.
 $2 \cdot 3 = 6$
 $2 \cdot 7 = 14$
 $2 \cdot 9 = 18$

№ 615. Розв'язання:
 1) $24 + 17 = 41$ (наб.) па-
 кують за 1 рік разом;
 2) $42 \cdot 2 = 84$ (наб.)

Вираз: $(24 + 17) \cdot 2 =$
 $= 84$ (наб.)
 Відповідь: 84 набори за-
 пакують разом пакуваль-
 ник та учень.

№ 616. Розв'язання:
 1) $2 \cdot 3 = 6$ (л)
 Відповідь: 6 л абрикосо-
 вого соку.

2) $2 \cdot 3 = 6$ (кг)
 Відповідь: 6 кг фруктів у
 3 кошиках.

№ 617.
 $13 - 8 = 5$ $7 + 9 = 16$
 $23 - 8 = 15$ $27 + 9 = 36$
 $10 - 8 = 2$ $3 + 7 = 10$
 $30 - 8 = 22$ $43 + 7 = 50$
 $2 \cdot 2 = 4$
 $2 \cdot 6 = 12$

У виразах без дужок,
 де є дії двох ступенів, спо-
 чатку виконуємо множен-
 ня, а потім додавання та
 віднімання.

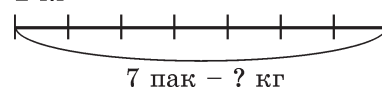
№ 619.
 1) $2 \cdot 7 = 2 + 2 + 2 + 2 + 2 +$
 $+ 2 + 2 = 14$
 2) $2 + 2 + 2 + 5 = 2 \cdot 3 +$
 $+ 5 = 11$
 $2 + 2 + 2 + 2 + 8 = 2 \cdot 4 +$
 $+ 8 = 16$

№ 620.
 $2 + 2 + 2 + 7 = 2 \cdot 3 + 7 = 13$
 $2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 12 =$
 $= 2 \cdot 5 + 12 = 22$

№ 622.
 $2 \cdot 7 + 3 = 17$ $2 \cdot 5 - 4 = 6$
 $2 \cdot 7 = 14$ $2 \cdot 5 = 10$
 $14 + 3 = 17$ $10 - 4 = 6$

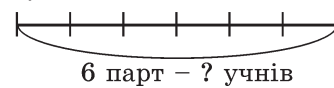
№ 623.
 $2 \cdot 9 + 5 = 23$
 $2 \cdot 7 - 4 = 10$
 $2 \cdot 6 + 8 = 20$
 $2 \cdot 2 + 2 = 6$

№ 624. Схема:
 2 кг

$2 \cdot 7 = 14$ (кг)
 Відповідь: 14 кг борошна
 в 7 пакетах.

№ 625. Схема:
 2 учн.

Розв'язання:
 $2 \cdot 6 = 12$ (учн.)
 Відповідь: 12 учнів в од-
 ному ряді.

№ 626. Розв'язання:
 1) $2 \cdot 5 = 10$ (кол.);
 2) $10 + 3 = 13$ (кол.)
 Вираз: $2 \cdot 5 + 3 = 13$ (кол.)
 Відповідь: 13 коліс було
 в цих велосипедах.

№ 627.
 $2 \cdot 3 + 20 = 26$
 $2 \cdot 8 - 9 = 7$
 $2 \cdot 7 + 7 = 21$

№ 628. Розв'язання:
 $31 + 31 + 31 = 93$ (пас.)
 Відповідь: 93 пасажирів
 можна перевезти.

№ 629.
 $30 + 30 + 30 > 30 \cdot 2$
 $25 + 25 < 25 \cdot 3$
 $41 \cdot 2 = 41 + 41$

№ 630.
 $2 \cdot 5 + 5 = 15$ $2 \cdot 6 + 6 = 18$
 $2 \cdot 7 - 5 = 9$ $2 \cdot 9 - 11 = 7$

№ 631. Розв'язання:
 1) $2 \cdot 4 = 8$ (к.) — у брата;
 2) $8 + 3 = 11$ (к.)
 Вираз: $2 \cdot 4 + 3 = 11$ (к.)
 Відповідь: 11 к. у сестри.

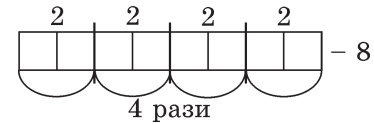
№ 632. Розв'язання:
 1) $2 \cdot 5 = 10$ (м) тканини піш-
 ло на 5 дитячих костюмів;

- 2) $10 + 3 = 13$ (м)
 Вираз: $2 \cdot 5 + 3 = 13$ (м)
 Відповідь: 13 м тканини витратили на всі костюми.
- № 633. Розв'язання:
 1) $30 - 21 = 9$ (л) бензину залишилось;
 2) $21 - 9 = 12$ (л)
 Вираз: $21 - (30 - 21) = 12$ (л)
 Відповідь: на 12 л бензину менше залишилось, ніж витратили.
- № 634. Розв'язання:
 1) $25 + 12 = 37$ (ос.);
 2) $37 - 15 = 22$ (ос.)
 Вираз: $(25 + 12) - 15 = 22$ (ос.)
 Відповідь: 22 особи ще треба прийняти на роботу.
- № 635.
 $2 \cdot 5 + 40 = 50$
 $60 - 10 = 50$
 $18 + 32 = 50$
 $2 \cdot 8 + 34 = 50$
- № 636.
 $2 \cdot 3 = 6$ $2 \cdot 2 = 4$
 $2 \cdot 5 = 10$ $2 \cdot 4 = 8$
 $2 \cdot 7 = 14$ $2 \cdot 6 = 12$
 $2 \cdot 9 = 18$ $2 \cdot 8 = 16$
- № 639. Короткий запис
 Було — ? м

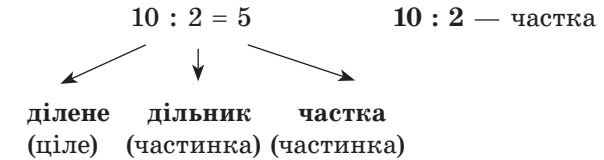
- Відрізали — по 2 м 4 покупцям
 Залишилось — 24 м
 Розв'язання:
 1) $2 \cdot 4 = 8$ (м) — клейонки відрізали;
 2) $24 + 8 = 32$ (м)
 Вираз: $2 \cdot 4 + 24 = 32$ (м)
 Відповідь: 32 м клейонки було в рулоні.
- № 640.
 $37 + 58 = 95$
 $85 - 19 + 25 = 91$
 $61 - 44 = 17$
 $100 - 64 - 23 = 13$
- № 641. Розв'язання:
 $2 \cdot 5 = 10$ (учн.)
 Відповідь: 10 учнів сидить за партами в першому рядуі.
- № 642. Розв'язання:
 1) $40 + 25 = 65$ (м) — сума довжин двох менших сторін;
 2) $65 - 50 = 15$ (м)
 Вираз: $(40 + 25) - 50 = 15$ (м)
 Відповідь: на 15 м більша сторона коротша від суми довжин двох менших сторін.

Ділення

Ділення — обернена дія до множення.
 Наприклад:
 Щоб поділити 8 на 4, треба підібрати таке число, яке при множенні на 4 дає 8.
 $8 : 4 = 2 \leftrightarrow 2 \cdot 4 = 8$

Числа при діленні називаються:

- № 645.
 $12 : 4 = 3$
- № 646.
 $12 : 2 = 6$
- № 647. Розв'язання:
 1) $2 \cdot 6 = 12$ (л) — соку привезли
 2) $12 - 9 = 3$ (л)
 Вираз: $2 \cdot 6 - 9 = 3$ (л)
 Відповідь: 3 л соку залишилось.
- № 648. Смужку довжиною 8 см розрізали на частинки по 2 см кожна. Скільки отримали частин?
 Розв'язання:
 $8 : 2 = 4$ (част.)
 Відповідь: вийшло 4 частини.

- № 649.
 $100 - 33 = 67$
 $25 - (14 - 8) = 19$
 $100 - 45 = 55$
 $40 - (13 + 8) = 19$
 $100 - 52 = 48$
 $100 - 65 = 35$
- № 652.
 $2 \cdot 9 = 18$
 $18 : 2 = 9$ $18 : 9 = 2$
- № 654.
 $14 - 7 + 4 = 11$
 $23 + 8 = 31$
 $14 - (7 + 4) = 3$
 $23 + 48 = 71$
 $13 - 6 = 7$
 $2 \cdot 8 - 6 = 10$
 $53 - 6 = 47$
 $2 \cdot 8 + 6 = 22$

№ 655. Короткий запис

Просо — 18 кг } ?
Овес — 23 кг } ←
Кукурудза — ? на 9 кг >

Розв'язання:

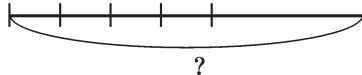
1) $18 + 23 = 41$ (кг) — про-
са та вівса разом;
2) $41 + 9 = 50$ (кг)
Вираз: $(18 + 23) + 9 =$
 $= 50$ (кг)

Відповідь: 50 кг кукуруд-
зи зібрали.

№ 656.

$2 \cdot 4 = 8$ $2 \cdot 3 = 6$
 $8 : 2 = 4$ $6 : 2 = 3$
 $8 : 4 = 2$ $6 : 3 = 2$
 $2 \cdot 7 = 14$ $14 : 2 = 7$
 $14 : 7 = 2$

№ 657. Схема:

2 тур. 2   2   2   10 туристів

Розв'язання:

1) $2 \cdot 4 = 8$ (тур.) — у 4 на-
метах;

2) $8 + 10 = 18$ (тур.)

Вираз: $2 \cdot 4 + 10 = 18$
(тур.)

Відповідь: 18 туристів
було в наметах.

№ 660. *Розв'язання:*

1) $10 : 2 = 5$ (л.)

Відповідь: 5 л маринаду
в кожній банці.

2) $8 : 2 = 4$ (кр.)

Відповідь: 4 крашанки
на кожній тарілці.

№ 661.

$2 + 10 = 12$ $2 \cdot 7 = 14$

$2 \cdot 8 = 16$ $2 + 7 = 9$

$2 - 1 = 1$ $2 - 0 = 2$

№ 662. *Розв'язання:*

$14 : 2 = 7$ (см)

Відповідь: 7 см — довжи-
на кожної частини.

№ 663.

$4 : 2 + 2 = 4$

$12 : 2 - 2 = 4$

$8 : 2 + 10 = 14$

$16 : 2 - 6 = 2$

№ 664.

$2 \cdot 7 - 10 = 4$

$16 : 2 - 4 = 4$

$2 \cdot 7 + 40 = 54$

$16 : 2 + 24 = 32$

$2 \cdot 9 - 13 = 5$

$18 : 2 + 45 = 54$

№ 667.

$25 + 8 > 25 + 5$

$40 - 12 < 40 - 10$

$16 - 5 > 15 - 5$

$34 + 10 > 34 + 9$

№ 668. *Розв'язання:*

$16 : 2 = 4$ (сук.)

Відповідь: 4 сукні поши-
ли.

№ 669.

$2 \cdot 4 + 4 = 12$

$8 : 2 - 3 = 1$

$2 \cdot 7 - 5 = 9$

№ 672.

$16 : 2 = 8$

16 — ділене

2 — дільник

8 — частка

$12 : 3 = 4$

12 — ділене

3 — дільник

4 — частка

$8 : 2 = 4$

8 — ділене

2 — дільник

4 — частка

№ 673. *Розв'язання:*

$2 \cdot 4 = 8$ (кол.)

Відповідь: 8 коліс.

№ 674. *Розв'язання:*

1) $2 \cdot 4 = 8$ (к.)

2) $8 + 3 = 11$ (к.)

№ 677. Схема:

I кл. — 29 учн.   II кл. — стільки же

хлопчики — 32   дівчатка — ?

Розв'язання:

1) $29 + 29 = 58$ (учн.) —
всього;

2) $58 - 32 = 26$ (дівч.)

Вираз: $(29 + 29) - 32 =$
 $= 26$ (дівч.)

Відповідь: 26 дівчаток
прийшло в цирк.

№ 678. Короткий запис

Привезли — 34 п. і стіль-
ки ж (34 п.)

Використали — 16 п. і 19
п.

Залишилось — ? пакетів
соку і ? пакетів молока.

Розв'язання:

1) $34 - 16 = 18$ (пак.) —
молока;

2) $34 - 19 = 15$ (пак.)
соку.

Вираз: $2 \cdot 4 + 3 = 11$ (к.)

Відповідь: 11 коліс.

№ 675.

$14 : 2 + 16 = 23$

$2 \cdot 9 - 4 = 14$

$8 \cdot 2 - 16 = 0$

№ 676. Короткий запис

Розквітло — ? троянд

Зрізала — 3 троянди

Залишилось — 8 троянд

Розв'язання:

$8 + 3 = 11$ (тр.)

Відповідь: 11 троянд роз-
квітло.

Відповідь: залишилося
18 пакетів молока і 15 па-
кетів соку.

№ 679.

$16 : 2 - 5 = 3$

$14 : 2 + 7 = 14$

$2 \cdot 9 + 29 = 47$

$2 \cdot 6 - 12 = 0$

$10 : 2 + 10 = 15$

$18 : 2 - 7 = 2$

№ 680.

$2 \cdot 8 = 16$ $9 + 2 = 11$

$2 + 8 = 10$ $2 \cdot 7 = 14$

$8 - 2 = 6$ $16 : 2 = 8$

$8 : 2 = 4$ $6 - 2 = 4$

№ 681.

$12 - 2 + 8 = 18$

$2 + 8 - 6 = 4$

$2 \cdot 3 + 9 = 15$

№ 682. Короткий запис

Було — ? ведмежат
Привезли — 5 ведмежат
Стало — 9 ведмежат
Розв'язання:
 $9 - 5 = 4$ (ведм.)
Відповідь: було 4 білих ведмежат.

№ 683. *Розв'язання:*

$$16 : 2 = 8 \text{ (учн.)}$$

Відповідь: 8 учнів у кожній групі.

№ 684. *Розв'язання:*

$$12 : 2 = 6 \text{ (пак.)}$$

Відповідь: 6 пакетів потрібно.

№ 685. *Розв'язання:*

1) $18 : 2 = 9$ (к.) — ціна цукерки;

$$2) 38 - 9 = 29 \text{ (к.)}$$

$$\text{Вираз: } 38 - 18 : 2 = 29 \text{ (к.)}$$

Відповідь: на 29 к. рогалик дорожчий від цукерки.

№ 686.

$$2 + 2 + 2 + 2 < 2 \cdot 5$$

$$2 + 2 + 2 + 2 = 2 \cdot 4$$

$$8 : 2 = 4 \quad 12 : 2 > 3$$

№ 687. *Розв'язання:*

$$12 : 2 = 6 \text{ (грн)}$$

Відповідь: 6 грн коштує рулон шпалер.

№ 688.

$$10 : 2 - 5 = 3$$

$$2 \cdot 4 + 6 = 14$$

$$4 : 2 + 29 = 31$$

№ 689. *Розв'язання:*

1) $6 : 2 = 3$ (л) — соку в одній банці;

$$2) 3 - 1 = 2 \text{ (л)}$$

$$\text{Вираз: } 6 : 2 - 1 = 2 \text{ (л)}$$

Відповідь: 2 л соку залишилось в банці.

№ 691. *Розв'язання:*

$$1) 12 : 2 = 6 \text{ (гр.);}$$

$$2) 6 - 4 = 2 \text{ (гр.)}$$

$$\text{Вираз: } 12 : 2 - 4 = 2 \text{ (гр.)}$$

Відповідь: 2 гриба знайшла дівчинка.

№ 692. *Розв'язання:*

1) $2 \cdot 8 = 16$ (л) соку у 8 банках;

$$2) 16 + 10 = 26 \text{ (л)}$$

$$\text{Вираз: } 2 \cdot 8 + 10 = 26 \text{ (л)}$$

Відповідь: 26 л соку заготовила сім'я на зиму.

№ 693. *Розв'язання:*

$$12 : 2 = 6 \text{ (скл.)}$$

Відповідь: 6 склянок в одній коробці.

№ 694.

$$10 : 2 + 28 = 33$$

$$33 - 14 - 6 = 13$$

$$12 : 2 = 6$$

$$8 : 2 = 4$$

№ 695.

$$1) 100 - (20 + 40) = 40;$$

$$2) 2 \cdot 8 + 15 = 31$$

№ 696.

$$18 : 2 - 6 = 3$$

$$2 \cdot 8 + 32 = 48$$

$$14 : 2 + 70 = 77$$

$$2 \cdot 4 + 28 = 36$$

$$7 + 17 + 27 = 51$$

$$50 - 16 - 16 = 18$$

№ 697.

$$1) 2 \cdot 8 = 16$$

Другий множник показує, скільки разів додаємо число 2.

$$2) 16 : 2 = 8$$

№ 701. *Розв'язання:*

$$3 \cdot 5 = 15 \text{ (кг)}$$

Відповідь: 15 кг мандаринів у 5 сітках.

№ 704.

$$2 \cdot 6 + 78 = 90$$

$$3 \cdot 7 + 45 = 66$$

$$3 \cdot 5 + 20 = 35$$

$$3 \cdot 2 - 6 = 0$$

$$3 \cdot 6 - 14 = 4$$

$$3 \cdot 3 + 9 = 18$$

$$3 \cdot 4 + 40 = 52$$

$$3 \cdot 9 + 3 = 30$$

№ 705. *Розв'язання:*

1) $3 \cdot 4 = 12$ (кг) — капуста;

$$2) 12 + 5 = 17 \text{ (кг)}$$

$$\text{Вираз: } 3 \cdot 4 + 5 = 17 \text{ (кг)}$$

Відповідь: 17 кг овочів купив тато.

№ 706. *Розв'язання:*

1) $9 \cdot 3 = 27$ (к.) — коштують 3 конверти;

$$2) 40 > 27$$

Відповідь: Юрко заплатив більше, ніж Миколка.

№ 709. *Розв'язання:*

1) $3 \cdot 5 = 15$ (л) — соку у п'яти банках

$$18 \text{ л} > 15 \text{ л}$$

Відповідь: 5 трилітрових банок не вистачає, щоб розлити 18 л соку.

№ 710. *Розв'язання:*

$$1) 3 \cdot 8 = 24 \text{ (грн);}$$

$$2) 24 + 6 = 30 \text{ (грн)}$$

$$\text{Вираз: } 3 \cdot 8 + 6 = 30 \text{ (грн)}$$

Відповідь: 30 грн заплатили за всю покупку.

№ 711. *Розв'язання:*

$$1) 3 \cdot 6 = 18 \text{ (кв.)}$$

Відповідь: 18 квітів у 6 вазах.

$$2) 3 \cdot 6 = 18 \text{ (кв.)}$$

Відповідь: 18 квітів поставили у вази.

Ці дві задачі мають однакове розв'язання та відповідь.

№ 712.

$$3 \cdot 8 = 24$$

$$16 : 2 + 16 = 24$$

$$72 - 48 = 24$$

№ 713. *Розв'язання:*

$$16 : 2 = 8 \text{ (покр.)}$$

Відповідь: 8 покривал можна пошити.

№ 714.

$$3 \cdot 9 + 40 = 67$$

$$45 + 45 - 12 = 78$$

№ 719. *Розв'язання:*

$$18 + 2 + 20 = 40 \text{ (арк.)}$$

Відповідь: 40 аркушів паперу витратили на двох уроках.

№ 720.

$$3 \cdot 4 = 12$$

$$3 \cdot 8 - 6 = 18$$

$$18 : 2 + 25 = 34$$

$$3 \cdot 9 + 17 = 44$$

№ 721.

$$3 \cdot 5 + 5 = 20$$

$$2 \cdot (1 + 5) = 12$$

$$(10 - 7) \cdot 3 = 9$$

$$12 : 2 - 6 = 0$$

№ 722. *Розв'язання:*

1) $3 \cdot 8 = 24$ (грн) — коштують блокноти;

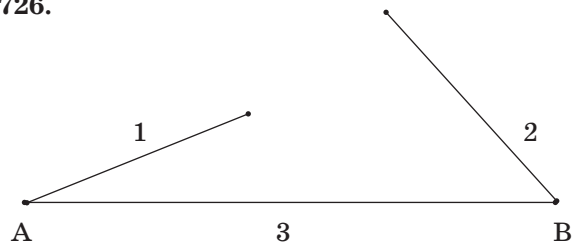
$$2) 24 - 7 = 17 \text{ (грн)}$$

$$\text{Вираз: } 3 \cdot 8 - 7 = 17 \text{ (грн)}$$

Відповідь: на 17 грн більше заплатять за всі блокноти.

№ 726.

Точка А є спільною точкою відрізків 1 і 3.

Точка В є спільною точкою відрізків 2 і 3.

Довжина найбільшого відрізка 12 см.

№ 728. Розв'язання:

1) $18 : 2 = 9$ (пак.) — з борошном;

2) $9 - 3 = 6$ (пак.)

Вираз: $18 : 2 - 3 = 6$ (пак.)

Відповідь: 6 пакетів борошна залишилося.

№ 729.

$$3 \cdot (2 + 3) = 15$$

$$(13 - 10) \cdot 6 = 18$$

$$3 \cdot 5 + 45 = 60$$

№ 730.

$$1) 3 \cdot 2 - 2 = 4$$

$$2) (12 + 6) : 2 = 9$$

$$3) (20 - 18) \cdot 8 = 16$$

№ 732.

$$3 \cdot 9 = 27 \quad 27 : 3 = 9$$

$$3 \cdot 8 = 24 \quad 24 : 3 = 8$$

$$3 \cdot 7 = 21 \quad 21 : 3 = 7$$

$$3 \cdot 5 = 15 \quad 15 : 3 = 5$$

№ 733. Короткий запис
Секла — ?

Дала — по 2 пиріжки 3 синам.

Залишилось — 18 пиріжків.

Розв'язання:

1) $2 \cdot 3 = 6$ (пир.) — дала синам;

2) $6 + 18 = 24$ (пир.)

Вираз: $2 \cdot 3 + 18 = 24$ (пир.)

Відповідь: 24 пиріжки спекла мама.

№ 734. Розв'язання:

1) $7 + 8 = 15$ (кг) — меду зібрали;

2) $15 : 3 = 5$ (б.)

Вираз: $(7 + 8) : 3 = 5$ (б.)

Відповідь: 5 банок потрібно.

№ 735. Розв'язання:

$$3 + 8 + 2 + 4 = 17 \text{ (см)}$$

Відповідь: довжина ламаної лінії 17 см.

№ 736. Коротка умова

Довжина доріжки — ? м

Пробігла — 35 м

Залишилось бігти — 15 м

Розв'язання:

$$35 + 15 = 50 \text{ (м)}$$

Відповідь: довжина бігової доріжки 50 м.

№ 737.

Беріз — 18

Кленів — стільки ж (18)

Каштанів — ? на 10 менше

Розв'язання:

1) $18 + 18 = 36$ (дер.) — беріз та кленів

2) $36 - 10 = 26$ (дер.) — каштанів

Вираз: $(18 + 18) - 10 = 26$ (дер.)

Відповідь: 26 каштанів у парку.

№ 738.

$$\begin{array}{r} 84 \\ - 16 \\ \hline 68 \end{array} \quad \begin{array}{r} 35 \\ + 28 \\ \hline 63 \end{array} \quad \begin{array}{r} 80 \\ - 24 \\ \hline 56 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 12 \\ + 78 \\ \hline 90 \end{array} \quad \begin{array}{r} 75 \\ - 18 \\ \hline 57 \end{array}$$

№ 739.

$3 \cdot a$, якщо $a = 5$, то $3 \cdot 5 = 15$

$3 \cdot a$, якщо $a = 4$, то $3 \cdot 4 = 12$

$3 \cdot a$, якщо $a = 7$, то $3 \cdot 7 = 21$

№ 740.

$$3 \cdot (2 + 2) = 12$$

$$2 \cdot (3 + 5) = 16$$

$$(11 - 8) \cdot 2 = 6$$

$$(12 - 9) \cdot 9 = 27$$

$$3 \cdot 4 + 45 = 57$$

$$3 \cdot 8 + 12 = 36$$

№ 742.

$18 + 22 = 40$ (л) — пального у двох каністрах

$22 - 18 = 4$ (л) — пального більше в другій каністрі $(18 + 22) - 30 = 10$ (л) — пального залишилося.

№ 743. Розв'язання:

1) $10 + 8 = 18$ (к.)

2) $18 : 2 = 9$ (к.)

Вираз: $(10 + 8) : 2 = 9$ (к.)

Відповідь: 9 кабачків поклали в один кошик.

№ 744.

$$3 \cdot (5 + 1) = 18$$

$$(11 - 9) \cdot 7 = 14$$

$$2 \cdot 9 - 15 = 33 \cdot 8 = 24$$

№ 745. Розв'язання:

$$20 + 20 + 50 = 90 \text{ (м)}$$

Відповідь: 90 м пододала бджілка.

№ 746.

$$50 - (10 + 14) = 26$$

№ 750.

$$12 : 3 + 4 = 8$$

$$12 : 3 - 4 = 0$$

$$27 : 3 - 6 = 3$$

$$27 : 3 + 16 = 25$$

$$24 : 3 + 24 = 32$$

$$18 : 3 - 0 = 6$$

№ 751. Розв'язання:

$$18 : 3 = 6 \text{ (б.)}$$

Відповідь: 6 банок було потрібно.

№ 752.

$$x - 20 = 65$$

$$x = 65 + 20$$

$$x = 85$$

№ 757.

$$(13 + 2) : 3 = 5$$

$$(18 - 6) : 3 = 4$$

$$15 : 3 - 5 = 0$$

$$15 : 3 + 30 = 35$$

$$3 \cdot (12 - 9) = 9$$

$$3 \cdot (3 + 6) = 27$$

№ 758. Розв'язання:

1) $2 \cdot 8 = 16$ (зал.) —
у 8 магазинах;

2) $16 + 4 = 20$ (зал.)

Вираз: $2 \cdot 8 + 4 =$
 $= 20$ (зал.)

Відповідь: 20 залів побудували.

№ 759. Розв'язання:

$$3 + 3 + 3 + 3 = 3 \cdot 4 = 12 \text{ (см)}$$

Відповідь: периметр квадрата дорівнює 12 см.

№ 760.

$$27 : 3 - 7 = 2$$

$$24 : 3 + 42 = 50$$

$$(14 + 4) : 3 = 6$$

$$(45 - 30) : 3 = 5$$

$$2 \cdot (15 - 8) = 14$$

$$3 \cdot (15 - 8) = 21$$

№ 761. Розв'язання:

$$24 : 3 = 8 \text{ (к.)}$$

Відповідь: 8 кусків вишло.

№ 732.

$6 : 3 = 2$	$8 \cdot 3 = 24$
$12 : 3 = 4$	$6 \cdot 3 = 18$
$18 : 3 = 6$	$7 \cdot 3 = 21$
$24 : 3 = 8$	$9 \cdot 3 = 27$
$9 : 3 = 3$	$21 : 3 = 7$
$15 : 3 = 5$	$27 : 3 = 9$

№ 763.

$21 : 3 = 7$	$21 - 3 = 18$
$18 : 3 = 6$	$18 + 3 = 21$

$$16 : 2 + 72 = 80$$

$$16 : 2 - 8 = 0$$

$$33 + 33 + 33 = 99$$

$$50 - 15 - 15 = 20$$

№ 764. Розв'язання:

$$12 : 3 = 4 \text{ (см)}$$

Відповідь: довжина однієї сторони трикутника 4 см.

№ 767.

$3 \cdot 6 = 18$	$18 : 3 = 6$
$6 : 3 = 2$	$18 : 2 = 9$
$6 + 3 = 9$	$18 - 3 = 15$

№ 768.

$12 + 8 = 20$	$2 \cdot 7 = 14$
$17 - 14 = 3$	$18 : 3 = 6$

№ 770. Розв'язання:

1) $3 \cdot 6 = 18$ (п.) потрібно на 6 трикутників;2) $18 + 4 = 22$ (п.)Вираз: $3 \cdot 6 + 4 = 22$ (п.)

Відповідь: 22 палички потрібно.

№ 771. Розв'язання:

1) $12 + 17 = 29$ (авт.) виїхало;2) $40 - 29 = 11$ (авт.)Вираз: $40 - (12 + 17) = 11$ (авт.)

Відповідь: 11 автобусів було.

№ 774.

$27 : 3$	$2 \cdot 9$
$+ 6$	$: 3$
$\underline{+ 3}$	$\underline{- 6}$
5	0

$18 : 3$	$15 : 3$
$: 3$	$+ 7$
$\underline{+ 7}$	$\underline{: 2}$
9	6

№ 775. Розв'язання:

1) $6 : 2 = 3$ (р.) — виготовляв столяр за день;2) $3 + 1 = 4$ (р.)Вираз: $6 : 2 + 1 = 4$ (р.)

Відповідь: 4 рами зробив столяр за третій день.

№ 776.

$$17 - (32 - 24) = 9$$

$$100 - 33 - 33 = 34$$

$$81 - (67 + 9) = 5$$

$$91 - 47 + 26 = 70$$

№ 777.

 $a \cdot 6$, якщо $a = 3$, то $3 \cdot 6 = 18$ $18 : a$, якщо $a = 3$, то $18 : 3 = 6$ 3) $31 - a$, якщо $a = 3$, то $31 - 3 = 28$ 4) $28 + a$, якщо $a = 3$, то $28 + 3 = 31$ 5) $21 : a$, якщо $a = 3$, то $21 : 3 = 7$ 6) $a \cdot 5$, якщо $a = 3$, то $3 \cdot 5 = 15$ 7) $27 : a$, якщо $a = 3$, то $27 : 3 = 9$ 8) $a - 2$, якщо $a = 3$, то $3 - 2 = 1$

№ 778. Розв'язання:

1) $27 : 3 = 9$ (грн) — коштує одна шапочка;2) $9 - 5 = 4$ (грн)Вираз: $27 : 3 - 5 = 4$ (грн)

Відповідь: на 4 грн шапочка дорожча за рукавички.

№ 779. Розв'язання:

1) $12 + 9 = 21$ (р.) — упіймали хлопці.2) $21 : 3 = 7$ (р.)Вираз: $(12 + 9) : 3 = 7$ (р.)

Відповідь: 7 рибин віддали.

№ 780.

$$3 \cdot 9 + 9 + 1 = 37$$

$$21 : 3 + 21 + 9 = 37$$

$$3 \cdot 7 - 7 - 7 = 7$$

$$24 : 3 - 8 + 5 = 5$$

№ 781. Розв'язання:

1) $18 : 3 = 6$ (см)

Відповідь: довжина однієї сторони трикутника дорівнює 6 см.

№ 782.

1) $18 : 3 + 6 = 12$ 2) $(9 + 15) : 3 = 8$ 3) $6 \cdot 2 : 3 = 4$ 4) $6 \cdot 2 - 3 = 9$

№ 784.

1) У садку посадили 4 ряди саджанців яблунь по 3 яблуні в ряду та 7 саджанців груш. Скільки всього саджанців посадили?

Розв'язання:

 $3 \cdot 4 + 7 = 19$ (садж.)

Відповідь: 19 саджанців посадили.

2) В одному ящику 12 кг огірків, а в другому — на 5 кг менше. Скільки кілограмів огірків у двох ящиках?

 $12 + (12 - 5) = 19$ (кг)

Відповідь: 19 кг огірків у двох ящиках.

№ 785.

3) $a + 17$, якщо $a = 9$, то $3 \cdot 9 + 17 = 44$

№ 787.

 $(25 - 1) : 3 = 8$

$$(20 - 2) : 2 = 9$$

$$(30 - 3) : 3 = 9$$

$$(5 + 7) : 2 = 6$$

$$3 \cdot 7 + 27 = 48$$

$$2 \cdot 8 + 28 = 44$$

№ 788. Розв'язання:

- 1) $2 \cdot 9 = 18$ (грн) — було;
- 2) $18 - 12 = 6$ (грн)

Вираз: $2 \cdot 9 - 12 = 6$ (грн)

Відповідь: 6 грн залиши-

лось у покупця.

№ 790.

$$22 + 13 = 35$$

$$48 - 13 = 35$$

$$100 - 20 = 80$$

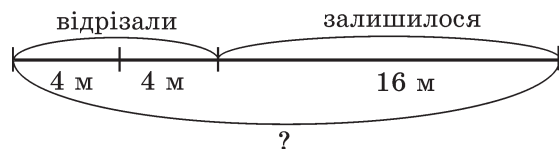
№ 791. Розв'язання:

1) $47 - 28 = 19$ (год.) —
наручних залишилося від-
ремонтувати;

2) $13 - 6 = 7$ (год.) — на-
стінних залишилося відре-
монтувати;

3) $19 - 7 = 12$ (год.)

№ 801. Схема:

Розв'язання:

1) $4 \cdot 2 = 8$ (м) — відріза-
ли;

2) $8 + 16 = 24$ (м)

Вираз: $4 \cdot 2 + 16 = 24$ (м)

Відповідь: 24 м тканини
було в сувої.

№ 802.

$$4 \cdot 5 + 12 = 32$$

$$4 \cdot 9 + 4 = 40$$

Вираз: $(47 - 28) - (13 - 6)$
 $= 12$ (год.)

Відповідь: на 12 наруч-
них годинників більше від-
ремонтували.

№ 792.

$$4 : 2 + 48 = 50$$

$$27 : 3 + 9 = 18$$

$$21 : 3 - 6 = 1$$

№ 795.

$$2 \cdot 9 = 18$$

$$16 : 2 = 8$$

$$10 : 2 = 5$$

$$21 : 3 + 45 = 52$$

$$2 \cdot 7 = 14$$

$$2 \cdot 4 - 7 = 1$$

$$15 : 3 - 0 = 5$$

$$12 : 2 + 0 = 6$$

№ 796. Розв'язання:

1) $2 \cdot 6 = 12$ (кг) — крупи
в пакетах.

Відповідь: 12 кг гречаної
крупи розсипали.

$$4 \cdot 7 - 19 = 9$$

$$4 \cdot 8 - 4 = 28$$

$$4 \cdot 6 + 24 = 48$$

$$4 \cdot 4 - 16 = 0$$

№ 803.

$$4 \cdot 3 + 48 = 60$$

$$(11 - 8) \cdot 4 = 12$$

$$17 - (8 + 3) = 6$$

№ 804. Розв'язання:

1) $40 - 36 = 4$ (кг) кор-

нів більше на добу потрібно
корові в холодному корів-
нику;

2) $4 \cdot 7 = 28$ (кг)

Вираз: $(40 - 36) \cdot 7 =$
 $= 28$ (кг)

Відповідь: 28 кг кормів
можна зберегти за тиж-
день.

№ 807.

$$4 \cdot 9 = 36 \quad 4 \cdot 8 = 32$$

$$4 \cdot 7 = 28 \quad 3 \cdot 9 = 27$$

$$3 \cdot 8 = 24$$

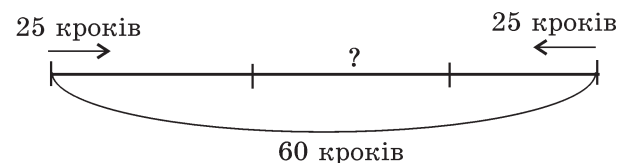
№ 808. Розв'язання:

1) $4 \cdot 5 = 20$ (кг) — маса
5 гусей;

2) $1 \cdot 3 + 2 + 3 = 8$ (кг) —
маса 3 кролів, однієї кач-
ки і півня;

3) $48 - 16 \cdot 2 = 16$ (кг) —
більше маса вівці.

№ 812. Схема:

Розв'язання:

1) $25 + 25 = 50$ (кр.) —
зробили хлопці;

2) $60 - 50 = 10$ (кр.)

Вираз: $60 - (25 + 25) =$
 $= 10$ (кр.)

№ 810.

$$4 \cdot 8 = 32$$

$$32 - 16 = 16$$

$$16 : 2 = 8$$

$$15 : 3 = 5$$

$$5 + 4 = 9$$

$$9 : 3 = 3$$

№ 811.

$$4 \cdot 4 = 16$$

$$4 : 2 = 2$$

$$9 : 3 = 3$$

$$4 \cdot 7 = 28$$

$$14 : 2 = 7$$

$$24 : 3 = 8$$

$$4 \cdot 3 = 12$$

$$6 : 2 = 3$$

$$12 : 3 = 4$$

$$4 \cdot 2 = 8$$

$$12 : 2 = 6$$

$$8 + 13 = 21$$

$$21 : 3 = 7$$

$$7 + 8 = 15$$

$$3 \cdot 8 = 24$$

$$24 - 12 = 12$$

$$12 : 3 = 4$$

$$6 : 3 = 2$$

$$4 \cdot 5 = 20$$

$$10 : 2 = 5$$

$$21 : 3 = 7$$

$$4 \cdot 9 = 36$$

$$18 : 2 = 9$$

$$15 : 3 = 5$$

$$4 \cdot 8 = 32$$

$$8 : 2 = 4$$

$$27 : 3 = 9$$

$$16 : 2 = 8$$

Відповідь: 10 кроків буде
між хлопчиками.

№ 813.

$$4 \cdot 8 - 7 = 25$$

$$27 : 3 + 16 = 25$$

$$24 : 3 + 17 = 25$$

№ 815. Короткий запис

Відлили — по 4 кг в 3 банки
Залишилося — 8 кг

на ? менше залишилося

Розв'язання:1) $4 \cdot 3 = 12$ (кг) — фарби відлили;2) $12 - 8 = 4$ (кг) — фарби залишилося.Вираз: $4 \cdot 3 - 8 = 4$ (кг)**Відповідь:** на 4 кг фарби менше залишилося у баку, ніж відлили.**№ 816.** Короткий запис

Було — ?

Відрізали — по 4 дм
3 шматки**№ 818.** Короткий записПолуниці — по 4 кг 5 кошиків
Смородина — 10 кг } на ? більше**Розв'язання:**1) $4 \cdot 5 = 20$ (кг) — полуниці зібрали;2) $20 - 10 = 10$ (кг)Вираз: $4 \cdot 5 - 10 = 10$ (кг)**Відповідь:** на 10 кг біль-**№ 825.** Короткий записI рядка — 20 головок
II рядка — 16 головок } ? розклали порівну в 4 ящики**Розв'язання:**1) $20 + 16 = 36$ (гол.) капусти зібрали з двох рядок;2) $36 : 4 = 9$ (гол.)Вираз: $(20 + 16) : 4 = 9$ (гол.)**Відповідь:** 9 головок капусти вмістилося в один кошик.**№ 826.** Розв'язання: $8 : 4 = 2$ (кг)

Залишилося — 8 дм

Розв'язання:1) $4 \cdot 3 = 12$ (дм) відрізу-

ли;

2) $12 + 8 = 20$ (дм) було.Вираз: $4 \cdot 3 + 8 = 20$ (дм)**Відповідь:** довжина стрічки була 20 дм.**№ 817.** Розв'язання: $4 \cdot 3 = 12$ (кущ.)**Відповідь:** 12 кущів троянд посадили учні.

ше зібрали полуниць, ніж смородини.

№ 821. $28 : 4 + 7 = 14$ $36 : 4 + 19 = 28$ $24 : 4 + 14 = 20$ **Відповідь:** 2 кг рису в одному пакеті.**№ 827.** $8 : 4 + 12 = 14$ $36 : 4 + 48 = 57$ $17 + 17 + 17 = 51$ **№ 828.** $24 : 4$ $24 : 3$

: 6   + 4

 $- 2$: 3

0   4

 $36 : 4$ $32 : 4$

+ 9   + 8

 $- : 3$ $- : 4$

6   4

№ 829. $a \cdot 6$, якщо $a = 4$, то
 $4 \cdot 6 = 24$. $16 : a$, якщо $a = 4$, то
 $16 : 4 = 4$. $32 : a$, якщо $a = 4$, то
 $32 : 4 = 8$. $a \cdot 5 + 4$, якщо $a = 4$, то
 $4 \cdot 5 + 4 = 24$.**№ 833.** Розв'язання:1) $28 : 4 = 7$ (кор.) — сірників купила мама;2) $7 - 5 = 2$ (кор.)Вираз: $28 : 4 - 5 = 2$ (кор.)**Відповідь:** 2 коробки сірників залишилося у мами.**№ 834.** $8 : 4 = 2$ $24 : 4 = 6$ $20 : 4 = 5$ $36 : 4 = 9$ **№ 835.** $4 \cdot 8 = 32$ $32 : 4 = 8$ $32 - 4 = 28$ $28 : 4 = 7$ $28 + 4 = 32$ **№ 837.** Розв'язання:1) $5 + 3 = 8$ (кг) яблук привезли;2) $8 : 4 = 2$ (кг)Вираз: $(5 + 3) : 4 = 2$ (кг)**Відповідь:** 2 кг яблук на одному підносі.**№ 838.** Короткий запис

Було — ?

Продали — по 4 кг 8 по-купцям

Залишилося — 60 кг

Розв'язання:1) $4 \cdot 8 = 32$ (кг) — яблук продали;2) $32 + 60 = 92$ (кг)Вираз: $4 \cdot 8 + 60 = 92$ (кг)**Відповідь:** 92 кг яблук

було спочатку.

№ 839. $2 \cdot 9 + 10 = 28$ $(2 + 1) \cdot 3 = 9$ $2 \cdot 8 + 48 = 64$ **№ 841.** Розв'язання:1) $20 : 4 = 5$ (відеокас.);2) $5 - 3 = 2$ (відеокас.)Вираз: $20 : 4 - 3 = 2$ (відеокас.)**Відповідь:** на 2 відеокасети менше в дівчинки, ніж у одного хлопчика.**№ 842.** $80 - 25 - 25 = 30$ $36 : 4 + 27 = 36$ $75 - 30 + 40 = 85$ $32 : 4 - 7 = 1$ $(14 - 10) \cdot 5 = 20$ $(9 - 5) \cdot 4 = 16$ **№ 745.** Розв'язання: $8 : 2 = 4$ (м)**Відповідь:** довжина половини мотузки становить 4 м.**№ 846.** $12 : 2 = 6$ $15 : 3 = 5$ $8 : 4 = 2$ **Щоб знайти половину, треба поділити на 2, щоб знайти третину — поділити на 3, щоб знайти четверть — поділити на 4.**

№ 847.

$$2 + 2 + 2 > 2 \cdot 2$$

$$3 + 3 + 3 + 3 < 3 \cdot 5$$

$$2 + 2 + 2 < 2 \cdot 5$$

$$3 + 3 + 3 + 3 = 3 \cdot 4$$

№ 848.

$$5 \text{ дм } 6 \text{ см} + 3 \text{ см} = 5 \text{ дм } 9 \text{ см}$$

$$5 \text{ дм } 6 \text{ см} + 3 \text{ дм} = 8 \text{ дм } 6 \text{ см}$$

$$8 \text{ дм } 7 \text{ см} - 4 \text{ дм} = 4 \text{ дм } 7 \text{ см}$$

$$8 \text{ дм } 7 \text{ см} - 4 \text{ см} = 8 \text{ дм } 3 \text{ см}$$

$$1 \text{ дм} + 2 \text{ см} = 1 \text{ дм } 2 \text{ см}$$

$$1 \text{ дм} - 2 \text{ см} = 10 \text{ см} - 2 \text{ см} = 8 \text{ см}$$

$$1 \text{ дм} : 2 = 10 \text{ см} : 2 = 5 \text{ см}$$

№ 849.

$$21 : 3 = 7 \quad 16 : \underline{4} = 4$$

$$18 : \underline{3} = 6 \quad 12 : \underline{4} = 3$$

$$14 : \underline{2} = 7 \quad 8 : \underline{4} = 2$$

№ 850. В магазині купили 2 набори по 6 склянок та ще 24 тарілки. Скільки всього склянок та тарілок купили?

Розв'язання:

$$6 \cdot 2 + 24 = 36 \text{ (шт.)}$$

Відповідь: 36 склянок та тарілок купили в магазині.

№ 851. Розв'язання:

1) $13 + 2 = 15$ (п.) — стало;
2) $15 : 3 = 5$ (п.)
Вираз: $(13 + 2) : 3 = 5$ (п.)

Відповідь: 5 парт поставили в кожному ряді.

№ 852.

$$37 + 45 = 82$$

$$2 \cdot 8 - 12 = 4$$

$$62 - 36 = 26$$

$$3 \cdot 8 + 40 = 64$$

$$16 : 2 + 32 = 40$$

$$81 - (14 - 7) = 74$$

$$24 : 3 + 13 = 21$$

$$81 - 14 - 7 = 60$$

№ 856.

$$5 \cdot 3 + 12 = 27$$

$$5 \cdot 9 + 50 = 95$$

$$5 \cdot 7 - 23 = 12$$

$$5 \cdot 8 - 14 = 26$$

№ 857. Розв'язання:

$$5 \cdot 4 = 20 \text{ (дер.)}$$

Відповідь: 20 дерев посадив садівник.

№ 859. У двох мисках було по 5 вареників, а в третій — 3 вареники. Скільки всього вареників у мисках?

$$5 \cdot 2 + 3 = 15 \text{ (вар.)}$$

Відповідь: 15 вареників у мисках.

№ 860.

$a + 40$, якщо $a = 12$, то $12 + 40 = 52$

$a : 4$, якщо $a = 12$, то $12 : 4 = 3$

$a + (a + 25)$, якщо $a = 12$, то $12 + (12 + 25) = 49$

№ 861.

$$5 \text{ м } 6 \text{ дм} = 56 \text{ дм}$$

$$43 \text{ дм} = 4 \text{ м } 3 \text{ дм}$$

$$6 \text{ дм } 5 \text{ см} = 65 \text{ см}$$

$$34 \text{ дм} = 3 \text{ м } 4 \text{ дм}$$

№ 862.

$$5 \cdot 7 = 35$$

$$35 : 5 = 7$$

Перевірка: $5 + 5 + 5 + 5 + 5 + 5 + 5 = 35$

$$5 \cdot 9 = 45 \quad 45 : 5 = 9$$

Перевірка: $5 + 5 + 5 + 5 + 5 + 5 + 5 + 5 + 5 = 45$

№ 863. Короткий запис.

I — 15 см
II — ? на 5 см коротший
III — ? на 5 см коротший

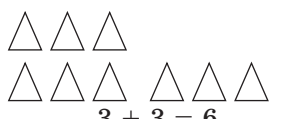
Розв'язання:

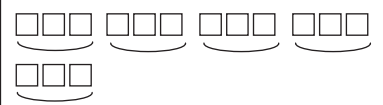

1) $15 - 5 = 10$ (см) — довжина II відрізка;
2) $10 - 5 = 5$ (см) — довжина III відрізка.

Відповідь: довжина II відрізка 10 см, довжина третього — 5 см.

Збільшення або зменшення числа в кілька разів

Треба чітко розрізняти збільшення на кілька одиниць і збільшення в кілька разів

Збільшити у 3 рази	Збільшити на 3
 $3 \cdot 3 = 9$ <p>Щоб збільшити у кілька разів, виконуємо дію множення.</p>	 $3 + 3 = 6$ <p>Щоб збільшити на кілька одиниць, виконуємо дію додавання.</p>

Зменшити у 4 рази	Зменшити на 4
 $12 : 4 = 3$ <p>Щоб зменшити у кілька разів, виконуємо дію ділення.</p>	 $12 - 4 = 8$ <p>Щоб зменшити на кілька одиниць, виконуємо дію віднімання.</p>

№ 867. Розв'язання:

$$3 \cdot 9 = 27 \text{ (р.)}$$

Відповідь: батькові 27 років.

№ 868. Розв'язання:

$$36 : 4 = 9 \text{ (грн)}$$

Відповідь: 9 грн коштує каструля.

№ 869.

$$5 \cdot 7 = 35$$

$$12 + 4 = 16$$

$$35 - 11 = 24$$

$$16 : 2 = 8$$

$$24 - 12 = 12$$

$$8 + 18 = 26$$

$$26 - 17 = 9$$

$$21 : 3 = 7$$

$$9 : 3 = 3$$

$$7 + 8 = 15$$

$$3 \cdot 7 = 21$$

$$15 : 3 = 5$$

№ 870.

$$5 \cdot 5 + 20 = 45$$

$$5 \cdot 8 - 22 = 18$$

$$5 \cdot 7 + 15 = 50$$

$$24 : 4 - 6 = 0$$

№ 871. Короткий запис

$$\left. \begin{array}{l} \text{I} - 30 \\ \text{II} - ? \text{ на } 10 \text{ менше} \\ \text{III} - ? \end{array} \right\} 100$$

Розв'язання:

№ 873. Короткий запис

$$\left. \begin{array}{l} \text{Хлопчиків} - 15 \\ \text{Дівчаток} - ? \text{ у } 3 \text{ рази менше} \end{array} \right\}$$

Розв'язання:

$$15 : 3 = 5 \text{ (дівч.)}$$

Відповідь: 5 дівчаток відвідувало шаховий гурток.

№ 876. Короткий запис

$$\left. \begin{array}{l} \text{Окунів} - 15 \\ \text{Йоржів} - ? \text{ у } 3 \text{ рази менше} \end{array} \right\} ?$$

Розв'язання:

$$1) 15 : 3 = 5 \text{ (йорж.)};$$

$$2) 15 + 5 = 20 \text{ (риб)}$$

$$\text{Вираз: } 15 + 15 : 3 = 20 \text{ (риб)}$$

Відповідь: 20 рибин упіймав рибалка.№ 878. *Розв'язання:*

$$15 : 3 = 5 \text{ (кг)}$$

Відповідь: маса кота 5 кг.

$$1) 30 - 10 = 20 \text{ — другий доданок};$$

$$2) 30 + 20 = 50 \text{ — сума}$$

I і II доданків.

$$3) 100 - 50 = 50.$$

$$\text{Вираз: } 100 - (30 + 30 - 10) = 50$$

Відповідь: третій доданок дорівнює 50.

№ 872.

Розв'язання:

$$1) 25 + 25 = 50 \text{ (м) — відрізували};$$

$$2) 60 - 50 = 10 \text{ (м)}$$

$$\text{Вираз: } 60 - (25 + 25) = 10 \text{ (м)}$$

Відповідь: 10 м дроту залишилося.

№ 879.

$$5 \cdot 9 = 45 \quad 21 - 3 = 18$$

$$4 + 9 = 13 \quad 21 : 3 = 7$$

$$5 \cdot 8 = 40$$

№ 883.

$$25 : 5 + 7 = 12$$

$$(17 + 28) : 5 = 9$$

$$35 : 5 - 7 = 0$$

$$(9 + 6) : 5 = 3$$

$$20 : 5 + 15 = 19$$

$$(20 + 15) : 5 = 7$$

№ 885. *Розв'язання:*

$$40 : 5 = 8 \text{ (год.)}$$

Відповідь: на 8 год. роботи вистачить 40 л гасу.

№ 886. Короткий запис

$$\left. \begin{array}{l} \text{Хлопчиків} - 20 \\ \text{Дівчаток} - ? \text{ у } 5 \text{ разів менше} \end{array} \right\} ?$$

Розв'язання:

$$1) 20 : 5 = 4 \text{ (дівч.)};$$

$$2) 20 + 4 = 24 \text{ (діт.)}$$

Вираз: $20 + 20 : 5 = 24$ (діт.)*Відповідь:* 24 дитини пішло на екскурсію.

№ 887. Короткий запис

$$\left. \begin{array}{l} \text{Банка} - 2 \text{ л} \\ \text{Бідон} - ? \text{ у } 8 \text{ разів більше} \end{array} \right\} ?$$

Розв'язання:

$$1) 2 \cdot 8 = 16 \text{ (л) молока в бідоні};$$

$$2) 2 + 16 = 18 \text{ (л)}$$

$$\text{Вираз: } 2 \cdot 8 + 2 = 18 \text{ (л)}$$

Відповідь: 18 л молока в банці та бідоні.

№ 888.

$$13 - 5 = 8 \quad 20 : 5 = 4$$

$$72 - 5 = 67 \quad 30 : 5 = 6$$

$$85 - 5 = 80 \quad 35 : 5 = 7$$

$$100 - 5 = 95 \quad 45 : 5 = 9$$

№ 890.

$$(25 + 20) : 5 = 9$$

$$20 : 5 + 1 = 5$$

$$(9 - 5) \cdot 5 = 20$$

$$(5 + 7) : 4 = 3$$

$$3 \cdot 5 + 25 = 40$$

$$40 : 5 + 17 = 25$$

№ 891. Короткий запис

$$\left. \begin{array}{l} \text{Вівця} - 1 \text{ л} \\ \text{Коза} - 3 \text{ л} \\ \text{Корова} - ? \text{ у } 5 \text{ разів більше} \end{array} \right\} ?$$

Розв'язання:

$$1) 1 + 3 = 4 \text{ (л) — молоко на- доїли від вівці та кози разом};$$

$$2) 4 \cdot 5 = 20 \text{ (л)}$$

$$\text{Вираз: } (1 + 3) \cdot 5 = 20 \text{ (л)}$$

Відповідь: 20 л молока на- доїли від корови.№ 892. *Розв'язання:*

$$1) 35 + 10 = 45 \text{ (кг) — ви- шень та води разом};$$

$$2) 45 : 5 = 9 \text{ (кг)}$$

$$\text{Вираз: } (35 + 10) : 5 = 9 \text{ (кг)}$$

Відповідь: 9 кг цукру ви- користали.

№ 894.

$$45 : 5 > 8$$

$$5 \cdot 6 < 33$$

$$40 : 5 > 8$$

$$4 : 2 < 3$$

№ 895. Короткий запис

Цибулі — 2 кг
 Моркви — 3 кг } ? ←
 Картоплі — ? у 9 разів більше

Розв'язання:

1) $2 + 3 = 5$ (кг) — цибулі та моркви разом;
 2) $5 \cdot 9 = 45$ (кг)
 Вираз: $(2 + 3) \cdot 9 = 45$ (кг)
Відповідь: 45 кг картоплі витратили.

№ 896. *Розв'язання:*

1) $9 + 6 = 15$ (гор.) — знайшли дві дівчинки;
 2) $15 : 3 = 5$ (гор.)
 Вираз: $(9 + 6) : 3 = 5$ (гор.)
Відповідь: 5 горіхів одержала кожна дівчинка.

Порядок виконання дій у виразах

Якщо у виразах без дужок є тільки додавання і віднімання або тільки множення і ділення, то вони виконуються зліва направо у тому порядку, в якому записані.

Наприклад:

$$\begin{array}{r} 1 \quad 2 \quad 3 \\ 14 - 7 + 26 - 13 = 20 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 1 \quad 2 \quad 3 \\ 24 : 4 \cdot 5 : 2 = 15 \end{array}$$

У виразах без дужок спочатку виконують по порядку множення і ділення, а потім додавання і віднімання.

Наприклад:

$$\begin{array}{r} 2 \quad 1 \\ 40 - 5 \cdot 3 = 25 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 1 \quad 3 \quad 2 \\ 5 \cdot 4 - 32 : 4 = 12 \end{array}$$

№ 899.

$$\begin{array}{l} 28 - 8 : 2 = 24 \\ 24 : 3 : 2 = 4 \\ 26 + 4 \cdot 3 = 38 \end{array}$$

$$2 \cdot 9 : 3 = 6$$

$$\begin{array}{l} (50 - 12) + (43 - 3) = 78 \\ (33 + 8) - (60 - 25) = 6 \end{array}$$

№ 901. Короткий запис

Чоловіків — 5
 Жінок — ? у 4 рази більше } ?

Розв'язання:

$$1) 5 \cdot 4 = 20 \text{ (жін.);}$$

$$2) 5 + 20 = 25 \text{ (пас.)}$$

$$\text{Вираз: } 5 + 5 \cdot 4 = 25 \text{ (пас.)}$$

Відповідь: 25 пасажирів було в салоні.

№ 902. Короткий запис

Беріз — 12 }

Лип — 6 } ←

Дубів — ? у 2 рази менше

Розв'язання:

1) $12 + 6 = 18$ (дер.) беріз та лип разом;

$$2) 18 : 2 = 9 \text{ (дуб.)}$$

$$\text{Вираз: } (12 + 6) : 2 = 9 \text{ (дуб.)}$$

Відповідь: 9 дубів посадили.

№ 903.

$$21 : 3 + 7 = 14$$

$$36 - 36 : 4 = 27$$

$$40 - 20 : 5 = 36$$

$$28 - 28 : 4 = 21$$

$$(16 + 16) : 4 = 8$$

$$36 : 4 : 3 = 3$$

$$38 + 12 : 4 = 41$$

$$10 : 2 \cdot 8 = 40$$

№ 905.

$$\begin{array}{r} 5 \cdot 8 \quad 5 \cdot 2 \quad 27 : 3 \\ - 16 \quad + 6 \quad : 3 \\ \hline : 3 \quad : 4 \quad \cdot 5 \\ 8 \quad 4 \quad 15 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 32 : 4 \quad 57 - 22 \\ : 2 \quad : 5 \\ \hline \cdot 5 \quad + 8 \\ 20 \quad 15 \end{array}$$

№ 906. *Розв'язання:*

$$1) 5 \cdot 6 = 30 \text{ (гус.);}$$

$$2) 30 + 20 = 50 \text{ (пт.)}$$

$$\text{Вираз: } 5 \cdot 6 + 20 = 50 \text{ (пт.)}$$

Відповідь: 50 водоплавних птиць було в господарки.

№ 907. *Розв'язання:*

$$1) 4 \cdot 8 = 32 \text{ (ніжк.);}$$

$$2) 40 - 32 = 8 \text{ (ніж.)}$$

$$\text{Вираз: } 40 - 4 \cdot 8 = 8 \text{ (ніж.)}$$

Відповідь: 8 ніжок залишилось.

№ 908.

$$17 + 5 - (13 - 8) = 17$$

$$20 - 8 : 4 = 18$$

$$20 - (15 - 7) - 3 = 9$$

$$(20 - 8) : 4 = 3$$

$$6 : 2 \cdot 2 = 6$$

$$6 : 3 \cdot 2 = 4$$

№ 912. *Розв'язання:*

1) $18 : 2 = 9$ (зайц.) — гралися на галявині;

$$2) 9 - 4 = 5 \text{ (зайц.)}$$

$$\text{Вираз: } 18 : 2 - 4 = 5 \text{ (зайц.)}$$

Відповідь: 5 зайців залишилося на галявині.

№ 913. *Розв'язання:*

$$1) 5 \cdot 9 = 45 \text{ (кг);}$$

$$2) 20 + 45 = 65 \text{ (кг)}$$

$$\text{Відповідь: } 20 + 5 \cdot 9 = 65 \text{ (кг)}$$

Відповідь: маса поросяти і 9 гусок дорівнює 60 кг.

№ 914.

$$12 : 2 = 6$$

$$12 : 3 = 4$$

$$12 : 4 = 3$$

Повторення в кінці року

№ 917.

$$75 = 70 + 5 \quad 62 = 60 + 2$$

$$26 = 20 + 6 \quad 88 = 80 + 8$$

№ 919.

$$45 + 1 = 46$$

$$57 - 7 = 50$$

$$45 - 1 = 44$$

$$57 - 50 = 7$$

$$60 + 4 = 64$$

$$29 + 10 = 39$$

$$4 + 60 = 64$$

$$29 - 10 = 19$$

$$80 - 50 = 30$$

$$30 + 70 = 100$$

№ 920. Розв'язання:

$$1) 39 - 10 = 29 \text{ (дм);}$$

$$2) 28 - 8 = 20 \text{ (дм)}$$

Відповідь: перша стрічка завдовжки 20 дм, а друга — 29 дм.

№ 923.

$$62 + 30 + 3 = 95$$

$$27 + 2 + 30 = 59$$

$$86 - 4 - 20 = 62$$

$$80 - 0 + 14 = 94$$

$$(65 + 22) - 6 = 81$$

$$14 + (5 + 30) = 49$$

№ 924. Розв'язання:

$$1) 34 + 34 = 68 \text{ (кг)} — \text{цибулі зібрали з двох грядок;}$$

$$2) 68 - 20 = 48 \text{ (кг)} — \text{цибулі зібрали з третьої грядки;}$$

$$3) 48 - 34 = 14 \text{ (кг)}$$

Відповідь: на 14 кг цибулі менше зібрали з третьої грядки.

№ 925. Розв'язання:

$$1) 40 + 30 = 70 \text{ (т.)} — \text{розквітло на першій клумбі;}$$

$$2) 70 - 42 = 28 \text{ (т.)}$$

$$\text{Вираз: } (40 + 30) - 42 = 28 \text{ (т.)}$$

Відповідь: на 28 тюльпанів менше розквітло на другій клумбі.

№ 926.

$$64 + 3 = 67$$

$$76 - 40 = 36$$

$$64 + 30 = 94$$

$$67 + 32 = 99$$

$$59 - 8 = 51$$

$$67 - 32 = 35$$

$$35 + 40 + 4 = 99$$

$$78 - (25 + 3) = 50$$

$$88 - 4 - 50 = 34$$

$$99 - (39 - 6) = 66$$

$$95 - 50 + 3 = 48$$

$$58 + (20 + 1) = 79$$

№ 929. Розв'язання:

$$1) 32 + 18 = 50 \text{ (учн.)}$$

старших класів;

$$2) 50 + 29 = 79 \text{ (учн.)}$$

$$\text{Вираз: } (32 + 18) + 29 = 79 \text{ (учн.)}$$

Відповідь: 79 учнів всього працювало.

№ 930.

$$14 > 8 \text{ на } 6.$$

$$7 < 13 \text{ на } 6.$$

$$16 > 9 \text{ на } 7.$$

$$6 < 11 \text{ на } 5.$$

$$15 > 8 \text{ на } 7.$$

$$6 < 16 \text{ на } 10.$$

№ 931.

$$(4 + 9) - 6 = 7$$

$$(16 - 4) - 5 = 7$$

$$(18 - 9) + 7 = 16$$

$$38 - (22 + 3) = 13$$

№ 935. Короткий запис

$$\begin{array}{l} \text{I} — 22 \text{ кн.} \\ \text{II} — ? \text{ на } 5 \text{ кн. менш} \\ \text{III} — ? \end{array} \left. \vphantom{\begin{array}{l} \text{I} \\ \text{II} \\ \text{III} \end{array}} \right\} 62 \text{ кн.}$$

Розв'язання:

$$1) 22 - 5 = 17 \text{ (кн.)} — \text{на другій полиці;}$$

$$2) 22 + 17 = 39 \text{ (кн.)} — \text{на двох полицях;}$$

$$3) 62 - 39 = 23 \text{ (кн.)}$$

$$\text{Вираз: } 62 - (22 + 22 - 5) = 23 \text{ (кн.)}$$

Відповідь: 23 книжки на третій полиці.

№ 936.

$$41 + 9 = 50$$

$$56 - 6 = 50$$

$$51 + 22 = 73$$

$$80 - 7 = 73$$

$$48 + 2 = 50$$

$$75 + 5 = 80$$

№ 937. Короткий запис

$$\text{Вирізала} — ?$$

$$\text{Подарувала} — 7$$

$$\text{Залишилося} — 13$$

Розв'язання:

$$13 + 7 = 20 \text{ (вит.)}$$

$$\text{Відповідь: } 20 \text{ витинанок}$$

вирізала Ніна.

№ 938. Розв'язання:

$$40 - 9 = 31 \text{ (авт.)}$$

$$\text{Відповідь: } 31 \text{ автобус}$$

було в автопарку.

№ 939. Розв'язання:

$$1) 23 + 7 = 30 — \text{сума}$$

$$\text{двох чисел;}$$

$$2) 65 - 30 = 35;$$

$$\text{Вираз: } 65 - (23 + 7) = 35.$$

Відповідь: третє число 35.

№ 940.

$$84 - 80 = 4$$

$$76 + 4 = 80$$

$$80 - 76 = 4$$

№ 942.

$$7 + 7 = 14$$

$$14 + 7 = 21$$

$$85 - 9 = 76$$

$$76 - 8 = 68$$

$$68 - 9 = 59$$

$$15 + 70 = 85$$

$$21 - 6 = 15$$

$$59 - 52 = 7$$

№ 943. Розв'язання:

$$1) 28 + 32 = 60 \text{ (кас.)} —$$

у двох відеотеках;

$$2) 85 - 60 = 25 \text{ (кас.)}$$

$$\text{Вираз: } 85 - (28 + 32) = 25 \text{ (кас.)}$$

Відповідь: 25 касет у третій відеотеці.

№ 944. Розв'язання:

$$1) 11 \cdot 2 = 22 \text{ (кг)} — \text{персиків;}$$

$$2) 22 + 14 = 36 \text{ (кг)}$$

$$\text{Вираз: } 11 \cdot 2 + 14 = 36 \text{ (кг)}$$

$$\text{Відповідь: } 36 \text{ кг фруктів}$$

привезли в їдальню.

№ 945.

$$45 - 6 > 28 + 4$$

$$71 - 2 = 77 - 8$$

$$88 + 8 > 100 - 5$$

$$63 + 7 < 96 - 16$$

№ 946.

$$a + 59, \text{ якщо } a = 6, \text{ то}$$

$$6 + 59 = 65$$

43 - a , якщо $a = 6$, то № 948.

$$\begin{array}{r} 43 - 6 = 37 \\ 99 - (71 - a), \text{ якщо } a = 6, \\ \text{то } 99 - (71 - 6) = 34 \end{array} \quad \begin{array}{r} 27 \\ + 49 \\ \hline 76 \end{array} \quad \begin{array}{r} 44 \\ + 38 \\ \hline 82 \end{array}$$

№ 947.

$$\begin{array}{r} 48 + 5 = 53 \quad 16 + 43 = 59 \\ 65 - 9 = 56 \quad 80 - 29 = 51 \\ 79 - (17 + 4) = 58 \end{array} \quad \begin{array}{r} 64 \\ - 47 \\ \hline 17 \end{array} \quad \begin{array}{r} 99 \\ - 63 \\ \hline 36 \end{array}$$

№ 949. Короткий запис

I день — 39 м
II день — 43 м } ? ←
III день — ? на 28 м менше

Розв'язання:

1) $39 + 43 = 82$ (м) — до-
роги відремонтувала брига-
да за 2 дні;
2) $82 - 28 = 54$ (м)

Вираз: $(39 + 43) - 28 = 82$ (м)

Відповідь: 82 м дороги
відремонтували третього
дня.

№ 950. Короткий запис

I день — 5 кг ←
II день — ? на 7 кг більше ←
III день — ? на 15 кг менше

Розв'язання:

1) $56 + 7 = 63$ (кг) — ви-
шень зібрали другого дня;
2) $63 - 15 = 48$ (кг)

Вираз: $56 + 7 - 15 = 48$ (кг)

Відповідь: 48 кг вишень
зібрали третього дня.

№ 951.

60 см = 6 дм
48 см = 4 дм 8 см
5 дм 4 см = 54 см

№ 952.

4 дм 5 см + 4 см = 4 дм
9 см
4 дм 5 см + 4 дм = 8 дм
5 см

7 дм 8 см - 3 дм = 4 дм
8 см

7 дм 8 см - 3 см = 7 дм
5 см

№ 953.

$9 + 0 = 9$ $41 - 6 = 35$
 $60 - 4 = 56$ $70 - 13 = 57$
 $14 + 4 = 18$ $27 + 8 = 35$

$25 + 33 = 58$

№ 954. Розв'язання:

1 спосіб

1) $35 - 12 = 23$ (в.) — зро-
били учні першого класу;
2) $35 + 13 = 48$ (в.) — зро-
били учні третього класу;
3) $48 - 23 = 25$ (в.)

2 спосіб

$12 + 13 = 25$ (в.)

Відповідь: на 25 витина-
нок більше зробили учні
третього класу, ніж першо-
го.

№ 957. Розв'язання:

1) $27 - 12 = 15$ (кг) — цвя-
хів у третьому ящику;

2) $27 + 27 + 15 = 69$ (кг)

Відповідь: 69 кг цвяхів
у трьох ящиках.

№ 959.

1) $76 - 14 = 62$

2) $27 + 18 = 45$

3) $95 - (6 + 7) = 82$

4) $(36 - 15) - 8 = 13$

№ 962.

$80 - 27 = 53$

$95 - 27 = 68$

$62 - 27 = 35$

$27 - 27 = 0$

$89 - 27 = 62$

№ 966. Розв'язання:

1) $4 \cdot 2 = 8$ (ніж.) — при-
крутив;

2) $29 - 8 = 21$ (ніж.)

Вираз: $29 - 4 \cdot 2 = 21$ (ніж.)

Відповідь: 21 ніжка за-
лишилась у столяра.

№ 970.

$2 \cdot 9 = 18$ $4 \cdot 6 = 24$

№ 971. Розв'язання:

$75 - 8 = 67$ (дн.)

Відповідь: 67 днів трива-
ло замовлення.

№ 972. Розв'язання:

$23 - 17 = 6$ (к.)

Відповідь: 6 катерів зда-
ли в оренду.

№ 974.

$2 \cdot 5 = 10$ $2 \cdot 6 < 14$

$2 \cdot 4 < 10$ $2 \cdot 8 > 14$

$2 \cdot 9 > 2 + 9$ $2 \cdot 7 < 29$

№ 975.

$2 \cdot 8 + 14 = 30$

$(11 - 9) \cdot 2 = 4$

$2 \cdot 7 - 5 = 9$

$2 \cdot (9 - 4) = 10$

$2 \cdot 9 - 9 = 9$

$2 \cdot 6 + 40 = 52$

$2 \cdot 8 - 8 = 8$

$2 \cdot 7 - 14 = 0$

№ 976. Розв'язання:

1) $2 \cdot 8 = 16$ (гр.) — цукру
поклали.

2) $16 + 6 = 22$ (гр.)

Вираз: $2 \cdot 8 + 6 = 22$ (гр.)

Відповідь: 22 грудочки
цукру було в цукерниці спо-
чатку.

№ 977.

1) $78 + 18 = 96$

2) $23 - 17 = 6$

3) $27 + (35 + 7) = 69$

№ 978. Розв'язання:

1) $36 + 48 = 84$ (дер.) —
посадили;

2) $84 - 7 = 77$ (дер.)

Вираз: $(36 + 48) - 7 = 77$ (дер.)

Відповідь: 77 деревців
прийнялося.

№ 980.

$16 : 2 = 8$ $30 : 3 = 10$

№ 981.

$12 : 2 + 4 = 10$

$18 : 2 - 6 = 3$

$8 : (42 - 40) = 4$

$2 \cdot 2 - 4 = 0$

№ 982. Розв'язання:

- 1) $7 + 8 = 15$ (т.) — спечено за два дні;
 2) $23 - 15 = 8$ (т.)

Вираз: $23 - (7 + 8) = 8$ (т.)
 Відповідь: 8 тортів кондитер випік третього дня.

№ 983. Короткий запис

I ящик — 16 кг
 II ящик — 12 кг, продали 5 кг) на ? менше

Розв'язання:

- 1) $12 - 5 = 7$ (кг) — стало в другому ящику;
 2) $16 - 7 = 9$ (кг)
 Вираз: $16 - (12 - 5) = 9$ (кг)

Відповідь: на 9 кг лимонів менше стало в другому ящику.

№ 984.

- $21 > 12$
 $40 - 16 > 30 - 16$
 $2 \text{ дм } 8 \text{ см } > 10 \text{ см}$
 $6 + 0 < 60 - 0$
 $76 > 80 - 6$
 $20 \text{ см } < 3 \text{ дм}$

№ 986. Розв'язання:

- 1) $82 - 12 = 70$ (кг) — маса гасу;
 2) $70 - 12 = 58$ (кг)
 Вираз: $82 - 12 - 12 = 58$ (кг)

Відповідь: на 58 кг маса гасу більша від маси порожньої каністри.

№ 987. Розв'язання:

- 1) $44 - 17 = 27$ (кг) — картоплі у другому мішку;
 2) $27 + 26 = 53$ (кг)
 Вираз: $44 - 17 + 26 = 53$ (кг)
 Відповідь: 53 кг картоплі в третьому мішку.

2 клас
 англ
 КАршок